

Pouka za učitelje 3 - 2018

Dela apostolska

1. BIBLIJSKA DOKTRINA "BIĆETE MI SVEDOCI"

SAŽETI PREGLED POUKE

UČENICI ĆE:

Saznati: Prepoznaće kontinuitet Isusove misije otkupljenja.

Osetiti: Shvatiće kako je misija otkupljenja počela u crkvi i kako je stekla svoju silu i snagu.

Činiti: Istražiće do koje mere su kao Hristovi sledbenici posvećeni objavljivanju Jevanđelja.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

Saznati: Kontinuitet Božje misije otkupljenja

A. Kako znamo da je Radosna vest o spasenju neprekidna povest o Božjoj misiji otkupljenja grešnika?

Osetiti: Sila Rane crkve

A. Šta znači kada kažemo da širenje Jevanđelja nije zavisilo od ljudskog razuma i planiranja, već sile Svetoga Duha?

B. Širenje Crkve koje je bilo od velikog značaja nije bilo rezultat samo čovekovog rada, već i delovanja sile Svetoga Duha. Neko bi čak mogao reći da mi ne proučavamo toliko Dela apostolska koliko Dela Svetoga Duha. Kako knjiga Dela apostolska potvrđuje ovu izjavu?

Činiti: Biti uključen u rast Crkve

A. Pošto su Dela apostolska nezavršena hronika o rastu Crkve koja zahteva i vašu uključenost, u kojoj meri je vaša posvećenost ovom cilju potpuna?

Zaključak: Zapovest vaskrslog Hrista upućena Njegovim sledbenicima je da budu svedoci Njegove spasonosne poruke. On je, takođe, omogućio izvršenje ovog naloga. „Nego ćete primiti silu kad siđe Duh Sveti na vas.“ (Dela 1,8) Kako ste vi primili ovaj nalog? Na koje načine ste vi bili ispunjeni tom silom?

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Luka 24,50-52; Dela 1,6-8.

Ključno načelo duhovnog rasta: Dela apostolska neprestano nas podsećaju da se duhovni rast ne događa u vakumu, nezavisno od spoljašnjeg uticaja. Šta god je ostvareno u našem ličnom životu ili zajedničkom životu Crkve, rezultat je Isusove službe, i izvršeno je silom Svetoga Duha. Možda nijedna druga knjiga u Bibliji ne govori tako jasno i sažeto o rođenju, rastu, misiji i održavanju hrišćanskog života kao što to čine Dela apostolska. Lukin sažetak Dela apostolskih u pet tačaka dat na samom početku je izuzetan: 1) biti uveren u Isusovu misiju – Dela 1,1-3; 2) biti spreman i čekati primanje Svetog Duha – Dela 1,4.5; 3) biti više zainteresovan za *šta* nego za *kada*, kada je reč o Carstvu – Dela 1,4-7; 4) biti spreman za primanje Duha – Dela 1,8; 5) biti svedok na svakom mestu, u domu i svetu – Dela 1,8.

Samo za učitelje: Bez Dela apostolskih, naše poznavanje i shvatanje početaka Hrišćanske crkve bilo bi u velikoj meri osiromašeno. Iako knjiga nosi naziv „apostolska“, odnosno „apostola“, u množini, samo dva apostola imaju glavnu ulogu. Petar (Dela 1-15) korača kroz crkvenu istoriju od Pedesetnice do Jerusalimskog sabora, kao svedok mnogim važnim događajima, kao što je Pedesetnica, obraćenje neznabožaca, Jerusalimski sabor, itd. Pavle (Dela 13-28) je glavna ličnost Dela apostolskih, koja crta misionisku mapu Crkve, od Jerusalima do Rima. Uz spominjanje Jovana i Jakova nekoliko puta, zajedno sa drugim glasnicima Crkve (Stefanom, Filipom, Kornelijem, Varnavom, Jovanom Markom, Priskilom i Akilom, Tavitom, Lukom, itd), Dela nude dvostruko obećanje: 1) svako ko se nazove Hristovim imenom ima ulogu u misiji koja nosi Njegovo ime; i 2) Jevanđelje carstva biće propovedano „slobodno“ (Dela 28,31) celom svetu.

Uvodni razgovor: U tekstu Dela 28,24. nalazi se izjava vredna pomena: „I jedni vjerovahu... a jedni ne vjerovahu.“ Ovih nekoliko reči glasno poručuje univerzumu da je Isus konačni sudija ljudskom rodu. Ukoliko Ga prihvatite, večni život je vaš. Ukoliko Ga odbacite, doživete propast. Sa tim rečima na kraju Dela apostolskih, Luka završava svoj izveštaj o Crkvi pružajući izazov onima koji prihvataju Isusa: propovedajte o Božjem carstvu; poučavajte o Isusu sa čvrstim uverenjem. Zašto možemo da tvrdimo da kao hrišćani nemamo veću odgovornost?

2. KORAK – ISTRAŽITE

Samo za učitelje: Tekst iz Dela 1,1. govori da je pisac Dela apostolskih napisao „prvu knjigu“ pre nego što je napisao Dela apostolska. Oba izveštaja – treće Jevanđelje i Dela apostolska (Luka 1,3; Dela 1,1) – upućena su Teofilu, grčkom imućnom i obrazovanom plemiću. Teofil je bio Lukin prijatelj i najverovatnije se nedavno obratio Hristu. S obzirom da su i Dela i treće Jevanđelje upućena Teofilu, Rana crkva je smatrala da je oba izveštaja napisao jedan autor, Luka. Ova dva Lukina izveštaja, kada se spoje, mogu se nazvati „Nastanak i istorija Hrišćanske crkve“. Prvi se bavi životom i učenjima Isusa Hrista. Drugi govori o širenju Jevanđelja od Jerusalima do Rima.

BIBLIJSKI KOMENTAR

Kada je Isus poučavao svoje učenike da se mole: „Da dođe carstvo Tvoje“ (Matej 6,10), posejao je seme hitnosti i očekivanja u srca ne samo Dvanaestorice, već i svojih sledbenika budućih naraštaja. Carstvo je nadahnjujuća tema Njegove poruke. Biti sa Bogom, živeti u zajednici sa svetima svih vekova, izaći zauvek iz carstva zla i ući u carstvo pravednosti, jeste čežnja svakog Isusovog sledbenika. Tako, okruženi slavom sile vaskrsenja, ispunjeni nemerljivom silom vaskrslog Spasitelja, učenici su postavili pitanje koje ih je mučilo: Gospode, hoćeš li sad načiniti carstvo Izrailjevo?“ (Dela 1,6) Božja reč odgovara na ovo pitanje davanjem obećanja i ukazivanjem na misiju.

I Pitanje učenika

Nakon što je sotona poražen na krstu, nakon što je smrt pobeđena u jutro vaskrsenja, učenici su čekali odgovor na jedno pitanje: Kada će biti uspostavljeno Božje carstvo? Božje carstvo je središnja tema Isusovih učenja. Reč „carstvo“ i izrazi povezani sa njom, kao što je „Božje carstvo“ i „Nebesko carstvo“, često se javljaju u Jevanđeljima: 50 puta u Jevanđelju po Mateju, 13 puta u Jevanđelju po Marku, 37 puta u Jevanđelju po Luki i 5 puta u Jevanđelju po Jovanu. Kad god se spomene carstvo, javi se misao o obnavljanju, hitnosti i očekivanju. Obnavljanju, zato što je Isusov ulazak u istoriju doneo nov i dinamičan element: Bog je stupio u ljudski prostor i vreme, i doneo jedinstvenu promenu u stvorenom poretku. Hitnost, zato što sa Isusom vreme poprima nov kvalitet. Od Vitlejema naovamo vreme se meri sa stanovišta novog događaja. Vreme u celokupnoj ljudskoj istoriji i pojedinačnoj ličnoj istoriji određuje se na osnovu odnosa – pre i posle Hrista. Ljudska nada je zaštićena i sigurna jedino unutar Božjeg carstva. Otuda očekivanje: Kada će carstvo doći?

Razmislite o ovome: „To carstvo nije, kako su očekivali Hristovi slušaoci, prolazno i zemaljsko. Hristos je ljudima otvorio duhovno carstvo svoje ljubavi, milosti i pravednosti.“ (Elen Vajt, *Misli sa Gore blagoslova*, str. 8. original) Šta mora da karakteriše život koji se živi u duhu Božjeg carstva?

II Hristovo obećanje i misija

(Podsetite se u razredu sledećih tekstova: Jovan 14,2.3; Dela 1,11)

Isus je odgovorio učenicima na pitanje koje ih je mučilo dajući im obećanje i ukazujući na misiju:

Obećanje: Isus ne ostavlja nimalo sumnje u vezi sa obećanjem o carstvu. On kaže: „Idem da vam priprelim mjesto. I kad otidem i priprelim vam mjesto, opet ću doći, i uzeću vas k Sebi da i vi budete gdje sam Ja.“ (Jovan 14,2.3) Da bi podsetio svoje učenike na to obećanje i učvrstio ga, Bog je poslao svoje anđele posle vaznesenja da uvere učenike: „Ovaj Isus koji se od vas uze na Nebo tako će doći kao što vidjeste da ide na Nebo.“ (Dela 1,11)

Misija: Hristovo obećanje da će doći po drugi put da uspostavi svoje carstvo obuhvata i misiju – poruku o carstvu i načinu na koji se može ući u njega treba objavljivati do kraja Zemlje. Iako ne znamo vreme i čas njegovog dolaska, nama je sada poverena misija da objavljujemo to carstvo (Dela 1,8).

Razmislite o ovome: „Evandeoski zadatak predstavlja veliku misionarsku povelju Hristovog carstva. Učenici iskreno treba da se trude oko duša, objavljujući svima poziv milosti. Nisu smeli da čekaju da ljudi dođu k njima; trebalo je da pođu ljudima i da im odnesu svoju poruku.“ (Elen Vajt, *Apostolska crkva – Hristovim tragom*, str. 28. original) U kojoj meri ste i kako uključeni u ovaj zadatak?

3. KORAK – PRIMENITE

Samo za učitelje: Proučavajući prvo poglavlje Dela apostolskih, do sada smo zapazili tri istine o carstvu: 1) Primetili smo čežnju Hristovih učenika za uspostavljanjem Njegovog carstva. 2) Zapazili smo obećanje vaskrslog Hrista da carstvo ne zna ni za kašnjenje ni za neizvesnost. 3) Primetili smo da objavljivanje carstva i njegove spasonosne poruke obuhvata čitav svet. Prema 1. poglavlju Dela apostolskih postojala je još jedna oblast koja je trebalo da se razjasni u okviru globalne misije carstva: popunjavanje praznog mesta vođe.

Za razgovor: Kako mi popunjavamo prazno mesto koje se pojavi u crkvenom vođstvu? Tekst iz Dela 1,15-26. prikazuje dve ključne osobine. 1) Lično iskustvo sa Isusom (Dela 1,21): potencijalni vođa trebalo je da živi sa Isusom „od krštenja... do dana kad se uze od nas“ (Dela 1,21.22). Obrazovanje, teologija, kultura, veština upravljanja i uveravanja su veštine koje je Crkva mogla da upotrebi, ali ništa ne predstavlja zamenu za lično poznavanje Isusa. 2) „Da bude s nama svjedok Njegova vaskrsenja“ (Dela 1,22): vaskrsenje se ne može odvojiti od krsta. Krst opravdava Božji plan otkupljenja, a vaskrsenje nudi nadu o obnovljenju. Niko ne može da bude hrišćanin, a naročito ne hrišćanski vođa, ukoliko nije iskusio silu krsta i prazne grobnice. Doživeti silu vaskrsenja predstavlja imperativ u objavljivanju Jevanđelja (1. Korinćanima 15,8).

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Samo za učitelje: „Bog uzima ljude takve kakvi su i ako Mu se potčine, vaspitava ih za svoju službu... Slab, kolebljivi karakter menja se u čvrst i postojan. Neprekidno posvećenje uspostavlja tako blizak odnos između Hrista i Njegovih učenika, da hrišćanin postaje sličan Njemu umom i karakterom.“ (Elen Vajt, *Čežnja vekova*, str. 251. original)

1. Imajući prethodni navod na umu, pozovite dobrovoljce iz razreda da navedu primere crkvenih vođa, bilo iz prošlosti ili koji su trenutno na položaju, koji su primer kako Bog od običnih osoba pravi vođe.
2. Koje biblijske ličnosti odražavaju načelo da Bog učestvuje u biranju svojih svedoka? Uvek imajte na umu da bez Hristove preobražavajuće sile u svom životu, ovi izabrani pojedinci možda ne bi odgovarali za tu ulogu.

2. BIBLIJSKA DOKTRINA "PEDESETNICA"

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Dela 2,1-13.22-39; Joilo 2,28-32.

UČENICI ĆE:

Saznati: Uvideće osnovni značaj Pedesetnice.

Osetiti: Doživeće uticaj Svetog Duha kao pojedinci u svom hrišćanskom životu i kao zajednica u crkvi.

Činiti: Podeliće sa drugima stvarne događaje o tome kako je Sveti Duh obogatio njihov lični i crkveni život.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

Saznati: Obećanje i Pedesetnica

A. Kakva obećanja je Isus dao u vezi sa Svetim Duhom (pročitajte: Jovan 14,15-18; Jovan 16,8-14; Dela 1,8)?

B. Kako su se ova obećanja ispunila na dan Pedesetnice (pročitajte: Dela 2,1-12.16-21.38.39)?

Osetiti: Priprema i objavljivanje

A. Kako su se učenici pripremali da prime Duha na dan Pedesetnice (pročitajte: Dela 2,1.2)?

B. Da li je moguće razdvojiti primanje Duha i objavljivanje poruke koju On daje? Objasnite.

C. Kako je Duh osposobio učenike na dan Pedesetnice da objave poruku koja im je poverena?

Činiti: Sila Duha i žetva duša

A. Kada se zahvaljujući sili Svetoga Duha propoveda o Božjem planu otkupljenja, kakve rezultate možemo očekivati (pročitajte: Dela 2,36-41)?

Zaključak: Na dan Pedesetnice, kada su se učenici jednodušno okupili u proučavanju i molitvi, Bog je na njih izlio Svetog Duha. Kako mi danas možemo doživeti ovakvo izlivanje Duha?

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Dela 2,38.

Ključno načelo duhovnog rasta: Iako na dan Pedesetnice Sveti Duh nije prvi put darovan Božjem narodu, ne treba nikada da zaboravimo da izlivanje Svetog Duha na dan Pedesetnice predstavlja izuzetan događaj u istoriji otkupljenja. Vaskršli Isus proveo je 40 dana sa svojim učenicima, poučavajući ih, nesumnjivo, o značenju krsta i prazne grobnice, o ispunjenju obećanja da neće ostaviti svoje učenike bespomoćnima posle svog vaznesenja (Jovan 14,16.17), i o izlivanju Duha da bi uzvišeni evanđeoski nalog bio izvršen (Matej 28,19.20; Dela 1,8). Duh prisutan prilikom stvaranja i iskustva novorođenja (Jovan 3,5) takođe je Duh koji će privesti kraju evanđeoski nalog.

Samo za učitelje: Iako je Pedesetnica značajan događaj u crkvenoj istoriji, ne smemo pogrešno doneti zaključak da je Duh tek toga dana počeo da deluje. Bog Otac, Bog Sin i Bog Sveti Duh postoje od večnosti. Podjednako su večni, koegzistentni i jednaki. Kada je Bog rekao: „Da načinimo čovjeka po svojem obličju“ (1. Mojsijeva 1,26), ukazao je na tri Ličnosti oblikom množine, i na jedan cilj. Kada Pavle kaže: „Sve je Pismo od Boga dano“ (2. Timotiju 3,16), upućuje na aktivnu ulogu Svetog Duha u pisanoj Božjoj reči. Od stvaranja do novog neba i nove Zemlje, sve tri ličnosti Božanstva su aktivni učesnici. Pouka za ovu sedmicu, čija je tema Sveti Duh, naglašava kako Duh deluje i na pojedinca i na zajednicu vernih. Luka 55 puta spominje Svetog Duha u Delima apostolskim, navodeći proučavaoce Pisma da opišu knjigu kao Jevanđelje Svetog Duha. Rana crkva je zaista bila Crkva ispunjena Duhom. Takva mora biti i današnja Crkva.

Za razgovor:

Sveti Duh je od vremena Pedesetnice postao istaknuta stvarnost u crkvenom životu i službi. Zamolite pojedine članove razreda da izaberu jedan od sledećih tekstova i pokažu kako je Sveti Duh vodio delo u Crkvi:

Dela 2,14-21.

Dela 4,31.

Dela 8,29.

Dela 10,19; 11,12.

2. KORAK – ISTRAŽITE

Samo za učitelje: Luka je, iako neznabožac, u velikoj meri poznao jevrejsku istoriju, običaje i zakone. Prema tome, u svom izveštaju o počecima Hrišćanske crkve, Luka se oslanja na praznike iz Starog zaveta, Pashu i Pedesetnicu. Pasha podseća na Božje izbavljenje Izrailja iz egipatskog ropstva (2. Mojsijeva 12,1-28; 3. Mojsijeva 23,5-8), a Pedesetnica predstavlja praznik zahvalnosti Bogu za prve rodove (2. Mojsijeva 34,22; 4. Mojsijeva 28,26) i žetvu (2. Mojsijeva 23,16). Prema Novom zavetu Pasha je ispunjena na krstu: „Jer i Pasha naša zakla se za nas, Hristos.“ (1. Korinćanima 5,7) Takođe, prema Novom zavetu, Pedesetnica, koja je nastupila 50 dana posle Pashe/raspeća, ispunila se u događajima u 2. poglavlju Dela apostolskih kada je silazak Svetog Duha doneo prvu veliku žetvu od 3000 duša (Dela 2,31). Pouka za ovu sedmicu ističe tri aspekta Svetog Duha: 1) pripremu za primanje Duha; 2) propovedanje nadahnuto Duhom; 3) rezultate propovedanja nadahnutog Duhom.

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Pripremanje za primanje Duha

(Podsetite se u razredu sledećeg teksta: Dela 2,1-13)

Isus je proveo 40 dana sa svojim učenicima posle vaskrsenja, „i govori o carstvu Božijemu“ (Dela 1,3). Vreme provedeno sa Isusom bilo je, možemo reći, razdoblje najveće pripreme za učenike – i za bolje upoznavanje Jevanđelja i za zadatak da odnesu Jevanđelje do kraja Zemlje. Isus „zapovjedi im da ne idu iz Jerusalima, nego da čekaju obećanje Očevo“ (Dela 1,4). Evangelizam, bez delovanja Duha, prazan je i uzaludan. Otuda priprema: „Ovi dani pripreme bili su i dani dubokog ispitivanja srca. Učenici su osetili svoju duhovnu potrebu i žarko se molili Gospodu za sveto pomazanje koje će ih pripremiti za delo spasavanja duša... Bili su zauzeti odgovornošću da spasavaju duše. Shvatali su da Jevanđelje mora biti objavljeno svetu i zato su tražili snagu koju im je Hristos obećao.“ (Elen Vajt, *Apostolska crkva – Hristovim tragom*, str. 37. original)

Učenici su čekali. Molili se. Proučavali. Onda, iznenada, na dan Pedesetnice, kada su svi zajedno bili na jednom mestu, jednodušni u molitvi i ostvarenju cilja (Dela 2,1), nešto se dogodilo. Božji Duh, poput „duvanja silnoga vjetra“ ispunio je kuću „i napuniše se svi Duha Svetoga“ (Dela 2,2.4). Dolaskom Duha, svi dani koje su učenici proveli sa Isusom – sva njihova pitanja, krst, i otvorena grobnica – bili su prožeti dubljim značenjem i značajem.

Razmislite o ovome: Mnoštvo koje se okupilo u Jerusalimu iz različitih krajeva sveta „divljaše se i čuđase“ kada su različite grupe ljudi čule učenike kako propovedaju na njihovom jeziku (Dela 2,7.8). Najmanje 16 takvih jezičkih grupa je prepoznato u Delima apostolskim (Dela 2,9-11). Šta mislite šta se podrazumeva pod „darom jezika“? (Uporedite: 1. Korinćanima 14)

II Propovedanje nadahnuo Duhom

(Podsetite se u razredu sledećeg teksta: Dela 2,14-19)

Prva propoved Hrišćanske crkve, zabeležena u Delima apostolskim (Dela 2,14-39), otkriva tri osnovna elementa propovedanja – nadahnuće, temelj i sadržaj.

Nadahnuće propovedanja danas ostaje isto kakvo je bilo na dan Pedesetnice: „I napuniše se svi Duha Svetoga, i stadoše govoriti“ (Dela 2,4). Bez osposobljavanja od strane Duha, bez potpune posvećenosti Reči koju je Duh nadahnuo, ne može doći do pravog propovedanja. Sila Duha Svetoga osposobila je Petra da izgovori svoju prvu propoved. Osoba počinje da propoveda, ne zbog učenosti, rečitosti, veštine ili bogatstva, već zahvaljujući delovanju Duha. Propoved je čudo oblikovano Duhom, nastalo iz posvećenosti Pismu, i izraženo poniznim usnama od gline.

Temelj svake propovedi je Božja reč. Skoro polovina Petrove propovedi iz 2. poglavlja Dela apostolskih su navodi iz Starog zaveta. Propoved koja ne proizlazi iz Biblije ne može živu Reč prikazati živom pred zajednicom. Kako bez nadahnuće Reči možemo govoriti o Utelovljenoj Reči? Propoved mora početi sa takvim shvatanjem i mora duboko biti ukorenjena u Božjem otkrivenju. Upravo je takva biblijska perspektiva, osvetljena Svetim Duhom, navela apostole da povežu događaje toga dana sa Joilovim proročanstvom. „Nego je ovo ono“, glasno je izgovorio Petar (Dela 2,16). Propovedanje mora da poveže sadašnjost sa prošlošću, a zatim da ukaže na budućnost.

Sadržaj, odnosno tema, propovedi uvek mora biti Isus – utelovljeni, raspeti, vaskrsli, vazneti Isus, koji će se uskoro vratiti. Isusovi učenici nisu nimalo sumnjali u to: „Učenici treba da obavljaju svoje delo u Hristovo ime. Svaka njihova reč i svako njihovo delo treba da usmerava pažnju na Njegovo ime, koje raspolaže životodavnom moći kojom grešnici mogu da budu spaseni... Hristovo ime je njihova lozinka, njihova oznaka posebnosti, njihovo jedinstvo, autoritet za njihovo delovanje, izvor njihovog uspeha.“ (Elen Vajt, *Apostolska crkva – Hristovim tragom*, str. 28. original)

Razmislite o ovome:

Petrova propoved često ukazuje na „ovog Isusa“. Kako apostol koristi ovaj izraz da uveri svoje slušaoce?

III Rezultati propovedanja nadahnutog Duhom

(Podsetite se u razredu sledećeg teksta: Dela 2,38-42)

Uspešno, Duhom nadahnuo propovedanje mora povesti slušaoce jednom jedinom cilju: slušaocima mora da se „ražali u srcu“ i da upitaju: „Šta ćemo činiti?“ (Dela 2,37) Propovedanje u vreme Pedesetnice, sa očiglednim ispoljavanjem sile Svetoga Duha i sa Duhom nadahnutim apostolovim propovedanjem u čijem je središtu bila Biblija, potresla je Jerusalim, a mnoštvo se obratilo Petru i upitalo: „Šta ćemo činiti?“ Nijedna propoved ne treba da se završi, a da neko ne postavi to pitanje. Propovedanje nije zabava. Nije samo iznošenje činjenica. U propovedi se

govori o „ovom Isusu“. Propovedanje treba da povede ljude ka krstu, pokazujući im Njegove rane, opisujući Njegovu pobeđu, nudeći im nadu, pozivajući ih da Ga prihvate kao svog Gospoda i Spasitelja. Propoved koja ne poziva slušaoce da odgovore Isusu ili odražava plašljivost govornika ili nedostatak poverenja u silu Svetoga Duha da menja živote.

Razmislite o ovome:

Uspešna propoved treba da dovede grešnika do odluke da se krsti u Isusovo ime. Treba da utvrdi svete u primanju Svetog Duha. Kako savremeni Isusov učenik može takvu propoved da učini delom svog života?

3. KORAK – PRIMENITE

Samo za učitelje: Da li ste iznenađeni ishodom Pedesetnice? Krštenje 3000 ljudi u jednom danu u Jerusalimu! Tamo gde je Reč, tamo gde je Duh, tamo je sila, i Crkva raste. To je bila Petrova poruka. To je naš izazov.

Za razmišljanje: Od početka svoje istorije, adventisti su poznati po evanđeoskom radu. Da li su naši evanđeoski metodi danas uspešni? Ako nisu, zašto nisu?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Samo za učitelje: Među nekim hrišćanskim grupama, govorenje jezicima smatra se osnovnim znakom primanja Svetog Duha. Dela 2,6. govore o različitim jezičkim grupama koje su se okupile u Jerusalimu, i koje su slušale poruku na svom jeziku. Neki su bili zadivljeni. Drugi su smatrali da su učenici pijani. Još od tada pitanje govorenja jezicima predstavlja problem u Crkvi. Apostol Pavle daje dobar savet kako da se odnosimo prema tom pitanju, a da negativno ne utičemo na jedinstvo među vernicima. Razgovarajte o Pavlovom savetu datom Crkvi u vezi sa temom jezika u 14. poglavlju 1. Korinćanima.

3. BIBLIJSKA DOKTRINA "ŽIVOT U RANOJ CRKVI"

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Dela 2,41-47; Dela 4,32-37; Dela 5,1-11.

UČENICI ĆE:

Saznati: Prepoznaće važnost pravog odgovora na evanđeoski poziv.

Osetiti: Negovalaće novi odnos sa Bogom i zajednicom vernih.

Činiti: Odlučiće da žive u skladu sa svojom verom i da je šire.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

Saznati: Osnovni odgovori

- A. Kakve negativne i pozitivne odgovore očekujemo od novih vernika?
- B. Kako neko odlučuje da odbaci negativne odgovore, i da odgovori pozitivno?

Osetiti: Negovanje novih odnosa

- A. Kako je Rana crkva negovala nove odnose?
- B. Koji činici su ojačali/oslabili odnose u zajednici?

Činiti: Napredovanje dela dok se suočavamo sa nevoljama

- A. Kako se Rana crkva suočavala sa nevoljama čak i kada je napredovala u svom rastu?
- B. Kakav stav imamo prema različitim ličnostima u Ranoj crkvi: Varnavi, Pavlu, Ananiji i Sappfiri?

Zaključak: Crkva nije samo uključena u unapređenje evanđeoskog naloga, već i u savladavanje sotoninih pokušaja da osujeti crkvenu misiju.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Dela 2,41-47.

Ključno načelo duhovnog rasta: Zahvaljujući izlivanju Svetog Duha na dan Pedesetnice dogodila su se dva velika čuda među učenicima (Dela 2,40-47). Prvo, uvideli su sveopšti karakter Jevanđelja: Isus je Spasitelj ne samo „vaš i vaše dece“ (odnosno, samo Jevreja), već i „svih daljnih koje će god dozvati Gospod Bog naš“ (Dela 2,39). Drugo, učenici su shvatili da rast Crkve ne zavisi samo od onoga što čovek može da postigne, već i od onoga što Duh može da ostvari kroz proučavanje Reči, negovanje duhovnog zajedništva, život vere i svedočenje.

Samo za učitelje: Krstiti se u Isusovo ime i primiti Svetog Duha samo su prvi koraci koje članovi Božje porodice čine. Posle ovih početnih koraka, vernici treba da dožive nekoliko iskustava: postojanost u doktrini; rast u zajedništvu, „lomljenje hleba“, lični i zajednički molitveni život, kućne posete, jednostavnost života i crkveni rast (vidi: Dela 2,42-47).

Razgovarajte o važnosti takvog sveobuhvatnog crkvenog života.

Za razgovor:

„Hristos je za vreme obučavanja naveo učenike da osete svoju potrebu za Svetim Duhom. Pouke koje im je davao Sveti Duh konačno su ih osposobile i oni su počeli da obavljaju svoje životno delo.“ (Elen Vajt, *Apostolska crkva – Hristovim tragom*, str. 45. original) Zapazite u ovom navodu dva izraza: „Hristos je naveo“ i „koje im je davao Sveti Duh“. Šta oni znače?

2. KORAK – ISTRAŽITE

Samo za učitelje: Šta je Crkva? Da li je to impozantna građevina? Da li je to klub istomišljenika koji se okupljaju da bi promovisali zajedničke interese i dobra? Da li je centar za prevenciju nasilja prema ljudima? Da li je mesto sastanka na kome se ljudi svake Subote sastaju radi bogoslužjenja, proučavanja i molitve? Da li je dobrotvorno društvo koje brine o nevoljnima, bolesnima i gladnima? Iako u svim ovim izjavama ima istine, razmislite o sledećem:

„Oslabljena i nesavršena kao što možda izgleda, Crkva je jedini objekt kome Bog u posebnom smislu posvećuje svoju najveću pažnju. Ona je pozornica Njegove blagodati; na kojoj On sa zadovoljstvom otkriva svoju moć kojom preobražava srce.“ (Elen Vajt, *Apostolska crkva – Hristovim tragom*, str. 12. original)

Pouka za ovu sedmicu ukazuje na tri činioca vezana za Crkvu: zajednicu spasenih; živo telo vernika usredsređenih na krst; crkveno telo u kome vladaju čuda, jedinstvo i nevolje.

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Crkva: Zajednica spasenih

(Podsetite se u razredu sledećih tekstova: Dela 2,42-45; Dela 4,34.35)

„Spasite se.“ (Dela 2,40) Bio je to Petrov poslednji poziv upućen u propovedi koju je održao na dan Pedesetnice. Šta je Petar ovim mislio? On lično je dao odgovor: „Spasite se od ovoga pokvarenoga roda.“ Biti spasen je dvostruko iskustvo. Kao prvo, predstavlja odbacivanje i izbegavanje izopačenosti života. Znači pokajati se i odbaciti sve privlačnosti greha. Drugo, biti spasen znači u potpunosti i bezrezervno pripadati Onome koji spasava – Isusu. Spasenje postaje stvarnost kada savesno i stalno odbacujemo greh i potpuno prihvatamo Isusov poziv. Oni koji su na ovaj način spaseni čine Crkvu, Hristovo telo. Prema tome, spasenje prethodi članstvu Crkvi.

U Novom zavetu grčka reč *ekklesia*, koja doslovno znači „pozvan iz“, prevedena je kao „crkva“. Reč „crkva“ najčešće se koristi da opiše one koji su pozvani iz greha u pravednost, iz sebičnosti na usredsređenost na Hrista, iz prolaznih stvari ovoga sveta u nepokolebljivu stvarnost nebeskog doma. „Pozvani“ veruju u Isusa kao Božjeg Sina, prihvataju Ga kao svog Spasitelja i Gospoda, okupljaju se da zajedno proučavaju Njegovu reč, da Ga slave kao svog Gospoda, i da šire Njegovu poruku onima koji Ga ne poznaju. Vera, zajednica, proučavanje, služba i svedočenje neka su od osnovnih obeležja Crkve. Imajući to na umu, Isus je dao obećanje: „Sazidaću Crkvu svoju i vrata paklena neće je nadvladati.“ (Matej 16,18)

Razmislite o ovome:

„Oni koji su na dan Pedesetnice bili nadahnuti silom sa visine, time nisu bili oslobođeni novih iskušenja i novih nevolja.“ (Elen Vajt, *Apostolska crkva – Hristovim tragom*, str. 49. original) Biti deo Crkve nije garancija da će pojedinac ostati u Hristu ili da u životu neće doživeti patnju i tugu. Šta, onda, treba da učinimo da bismo ostali postojani članovi Hristovog tela, uprkos nevoljama i iskušenjima?

II Crkva: Živo telo usredsređeno na krst

(Podsetite se u razredu sledećeg teksta: Dela 3; Dela 4,1-31)

Živa Crkva je Crkva koja raste. Na dan Pedesetnice, 3000 ljudi iz otprilike 15 različitih govornih područja (Dela 2,9-11.41) prihvatilo je Isusa kao svog Gospoda i Spasitelja, i bilo ispunjeno Duhom. Tako je nastala Crkva, i „Gospod svaki dan umnožavaše društvo onijeh koji se spasavahu“ (Dela 2,47). Od tada, novi činilac stupio je u ljudsku istoriju, stavljajući izazov pred verske i filozofske sisteme sveta, objavljujući svetu „da je i Gospodom i Hristom Bog učinio ovoga Isusa“ (Dela 2,36). Zbog Raspetoga, celo čovečanstvo biće pozvano da položi račun prema tome kako se ophodilo prema Njemu: ukoliko Ga prihvatite kao svog Spasitelja, ući ćete u večni život; ukoliko Ga odbacite i zanemarite smatrajući da nije važan, suočićete se sa posledicom

večne smrti. Krst prema tome deli večni život od večne smrti. Oni koji izaberu da se poistovete sa Gospodom koji je umro na krstu postaju telo živoga Hrista.

Razmislite o ovome:

„Svaki hrišćanin je u svom bratu gledao otkrivenje božanske ljubavi i dobročinstva... Vernici su čeznuli da po karakteru postanu slični Hristu i da rade na širenju Njegovog carstva.“ (Elen Vajt, *Apostolska crkva – Hristovim tragom*, str. 48. original) Mi kao hrišćani moramo se ugledati na ovo iskustvo prvih vernika. Kako to možemo učiniti?

III Crkva: Telo u kome vladaju čuda, zajednica i poteškoće

(Podsetite se u razredu sledećih tekstova: Dela 3; Dela 4; Dela 5,1-11)

Zbog božanskog delovanja i čovekovog učešća u strukturi Crkve, ona predstavlja telo koga obeležavaju čuda, zajednica i nevolje.

Prvo, zapazite čudo rasta: „Gospod svaki dan umnožavaše društvo...“ (Dela 2,47) Brojke koje pokazuju rast Rane crkve su zapanjujuće: 12, 120, 3000, zatim 5000 (Dela 4,4), i pre završetka prvog veka, čitav svet postao je cilj evanđeoskog rada. Čudo se nastavilo propovedanjem Jevanđelja u celom svetu, što je donelo ličnu slobodu čoveku koji je bio hrom od rođenja. Bio je to slučaj potpune bede. Ovaj čovek bio je opterećen fizičkim nedostatkom, društveno prezren i osuđen da od posetilaca Hrama moli za novčić ili parče hleba. Međutim, iznenada pronalazi zračak nade u Petrovim rečima: „Srebra i zlata nema u mene, nego što imam ovo ti dajem... ime Isusa Hrista Nazarećanina.“ (Dela 3,6) U to ime apostol je zapovedio hromom čoveku da „ustane i hodi“ (Dela 3,6), i odmah je neviđena sila vaskrslog Isusa učinila da život u svoj svojoj punini poteče mrtvim nervima i tkivima hromog čoveka, i on „ustade, i hođaše... skačući i hvaleći Boga“ (Dela 3,8). Isus je i dalje izvor otkupljenja, obnovljenja i preporođenja.

Drugo, zapazite zajedništvo i jedinstvo u Ranoj crkvi, kao i nevolje koje su ih pogodile. Crkva je doživela jedinstvo ne samo „u nauci apostolskoj, i u zajednici, i u lomljenju hljeba, i u molitvama“ (Dela 2,42), već i zahvaljujući zajedničkoj svojini (Dela 4,34.35). Ljubav prema Bogu i zajednička vera i sredstva vernika postali su jasan simbol radosnog zajedništva: „A svi koji vjerovali bijahu zajedno, i imahu sve zajedno.“ (Dela 2,44) Tako je Varnava, koji „imadijaše njihovu, i prodavši je donese novce i metnu apostolima pred noge“ (Dela 4,36.37), dao primer šta znači živeti u hrišćanskoj zajednici. Varnava (Dela 4,36) u potpunosti je stekao iskustvo sa Isusom. Njegova zahvalnost bila je potpuna i bezrezervna, njegov karakter čist, njegov život preobražen i častan. Poznao je Isusa, i Isus je poznao njega. Postao je snažan oslonac u silnoj antiohijskoj crkvi i u velikoj meri je pomogao Pavlu (Dela 9,27; Dela 11,25.26). Međutim, u Crkvi je počivalo i seme tragedije: iako je Crkva mesto boravka vernih, u njoj je bilo i onih koji su gajili duh sebičnosti. Iako putovanje hrišćanina obuhvata Varnavinu blagodat i dobrotu, takođe sadrži i pohlepu i pretvaranje Ananije i Sapphira (Dela 5,1-11). Iskrenost hrišćanske zajednice neprestano je u opasnosti zbog lakoće sa kojom se lažne tvrdnje i navodna iskustva bore za svoje mesto.

Razmislite o ovome: Nama su upućene priče o pšenici i kukolju, kozama i ovcama (Matej 13,24-30; Matej 25,31-46), u vezi sa vernima i nevernima u Crkvi. Kako pravimo razliku između ove dve grupe?

3. KORAK – PRIMENITE

Samo za učitelje: "Idite za svetlošću koju već imate. Odlučite u srcu da poslušate ono što znate iz Božje reči. Njegova sila i Njegov život nalaze se u Njegovoj reči... Vi zidate na Božjoj reči, i vaš karakter biće izgrađen po uzoru na Hristov karakter." (Elen Vajt, *Misli sa Gore blagoslova*, str. 150. original)

Za razmišljanje/primenu:

1. Šta znači biti hrišćanin? Kako to utiče na nas da postanemo i budemo verni članovi Crkve?
2. Kako naš odnos prema Božjoj reči utiče na naš život u Crkvi?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Samo za učitelje: Razmotrite razliku u karakteru Varnave i Ananije i Sapphira. Razgovarajte o sledećem:

1. Pošto pretpostavljamo da su sve tri ličnosti bile izložene istini u istoj meri, zašto su doneli različite rodove u svom životu?
2. Kako se najbolje namere mogu pretvoriti u duhovnu nesreću?

4. BIBLIJSKA DOKTRINA "PRVE CRKVENE VOĐE"

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Dela 6,7.

UČENICI ĆE:

Saznati: Uvideće da Bog vodi svoju misiju sigurnim putem.

Osetiti: Shvatiće kako Bog podiže vođe i vodi misiju otkupljenja kroz istoriju.

Činiti: Težiće da postanu aktivni učesnici u Božjem planu otkupljenja.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

Saznati: Božja sigurna misija

A. Šta predstavlja Božju sigurnu misiju, i kako ona utiče na vaš život?

B. Navedite neke od osnovnih primera kako Bog ispunjava svoju misiju.

Osetiti: Istorijski pokazatelji kako je Bog vodio svoju misiju

A. Kako je postavljanje đakona ukazalo na različite odlike vođstva u Crkvi?

B. Ko su vodeće ličnosti u Stefanovom izveštaju, u kome pratimo kako Bog ostvaruje svoje planove kroz istoriju? Kakve pouke možete naučiti od ovih vođa?

Činiti: Biti deo Božje misije

A. Preispitajte svoju posvećenost Božjoj misiji. Šta biste mogli učiniti da poboljšate uticaj i razvoj misije?

Zaključak:

Bog se od početka do kraja ljudske istorije stara da ciljevi vezani za Njegov narod budu objavljeni i ispunjeni. Kako vidite svoju ulogu u tom božanskom planu?

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Dela 6,1-7.

Ključno načelo duhovnog rasta: Pojedini proučavaoci procenili su da je broj vernika u Crkvi u Jerusalimu, do događaja zabeleženih u 6. poglavlju Dela apostolskih, narastao otprilike do 20 000. Ovaj izuzetan rast dogodio se uglavnom zahvaljujući dvema grupama: Jevrejima koji su govorili jevrejski i koji su živeli u okolini Jerusalima, i Jevrejima iz jevrejske dijaspeore koji su govorili grčkim jezikom, ili obraćenicima u judaizam. Kada su Grci optužili jevrejske hrišćane da su pristrasni prilikom podele dobara, apostoli su shvatili da je ova žalba predstavljala opasnost iz nekoliko razloga: pretela je crkvenom jedinstvu; odvrćala je apostole od njihove glavne misije proučavanja, molitve i evanđeoskog rada; i unosila je razdor unutar Crkve koja se razvijala. Šta su učenici učinili da bi rešili ovaj sukob? Kakve osobine su apostoli tražili u članovima koji su trebalo da se pobrinu za ovaj problem? (Vidi: Dela 6,3-7)

Samo za učitelje: Rast u svakoj oblasti života donosi određene poteškoće. Bilo da je reč o populaciji, nauci, komunikaciji, obrazovanju, politici, ekonomiji, porodici, rast treba pažljivo nadgledati i upravljati njime da bi se izbegli problemi koji prete da nanesu štetu pozitivnoj strani razvoja. Dakle, tako se dogodilo i u Ranoj crkvi: „Kad se umnožiše učenici, podigoše... viku.“ (Dela 6,1) Rasprava između Jevreja i helenističkih hrišćana postala je toliko snažna i razdorna da su apostoli morali da pronađu način da reše svađu i osiguraju jedinstvo i rast Crkve. Započnite pouku za ovu sedmicu sledećom mišlju: Ne treba dozvoliti da ikakav problem spreči misiju i rast Crkve.

Za razgovor:

Svaka kriza predstavlja priliku. Nove okolnosti zahtevaju nove pristupe i nove ličnosti koje mogu da ponude nova rešenja. Kako znamo da je rešenje do koga su apostoli došli bilo ispravno? Šta znači „metnuše ruke“ (Dela 6,6)? Kako je izbor sedmorice uticao na Crkvu? (Dela 6,7)

2. KORAK – ISTRAŽITE

Samo za učitelje: Od sedmočlane grupe koja je bila izabrana od strane Crkve iz Jerusalima, Luka beleži značajan doprinos prve dvojice, Stefana i Filipa, istorijskom razvoju Crkve. Stefan je bio prvi mučenik. On je prvi, od miliona drugih od tog trenutka do danas, ostavio trajan izazov i večnu pouku da hrišćanski život ima smisla samo unutar konteksta Spasitelja koji strada. Krst mora da definiše hrišćanina, jer samo tada će hrišćani moći da vide „nebesa otvorena i Sina Čovječijega gdje stoji s desne strane Boga“ (Dela 7,56). Stefan je bio izuzetan hrišćanin. Poznao je Isusa. Poznao je biblijski izveštaj i istoriju. Shvatao je šta je Isus učinio. Znao je šta znači živeti hrišćanskim životom. Nije čudo što je Luka, pisac Dela

apostolskih, govorio o Stefanu u superlativu (Dela 6,3-15; Dela 7). Stefan je bio pun Duha Svetoga, vere, mudrosti, blagodati i sile; bio je čovek molitve, čuda, istine, svetlosti i opraštanja.

Filip je bio poznat po svom evanđeoskom žaru u Samariji, gde su ga pozdravljali kao čoveka sa „velikom silom Božijom“ (Dela 8,10). Na vrhuncu svog uspeha u Samariji, anđeo mu je naložio da ide na jug i sledi put u pustinji koji vodi od Jerusalima do Gaze, gde ga je Sveti Duh upotrebio u razgovoru sa etiopskim zvaničnikom, a zatim i u njegovom obraćenju i krštenju – bio je to možda prvi obraćenik koji je odneo Jevanđelje u svoju rodnu zemlju (Dela 8,26-38). Kada je misija završena, Duh je poveo Filipa da propoveda u svakom gradu od Azota na jugu do Ćesarije na severu Mediteranske rute.

Od ova dva heroja vere, Stefana i Filipa, možemo naučiti velike pouke: koliko je važno da poznajemo istoriju svoje vere i da je objavljujemo.

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Poznavanje istorije svoje vere

(Podsetite se u razredu sledećeg teksta: Dela 7)

Dela apostolska su istorijska knjiga: istorija o počecima crkve, njenoj nepokolebljivoj posvećenosti Isusu, njenoj borbi i patnji, govornicima i evanđeoskim radnicima, prorocima i pastorima. Dela nas obaveštavaju da rast Rane crkve treba posmatrati kao ispunjenje starozavetne proročke nade u Isusu jer „kamen koji... odbaciste, postade glava od ugla“ (Dela 4,11). Glavne propovedi zabeležene u Delima – Petrova, Stefanova, Pavlova – uvek su naglašavale da se Bog otkrio u starozavetnoj istoriji kroz ljude kao što su Avram, Jakov, Josif, Mojsije, David i drugi. Upravo u ovom prikazu biblijske istorije pokazano je da je Hrišćanska crkva nasledila odgovornost da predstavi svetu vrhunac Božjeg plana spasenja u Isusu.

Stefan je u odbrani Isusovog Jevanđelja predstavio panoramski prikaz istorije otkupljenja i povukao vremensku liniju od Božjeg pozivanja Avrama (Dela 7,2) do Isusa, koji je sa desne Očeve strane (Dela 7,55). Ova istorijska linija prati uspone i padove, uspehe i neuspehe, vernost i izdaju izabranog naroda kao snažne putokaze u istoriji otkupljenja ljudskog roda. Na toj vremenskoj liniji, Stefan je podigao putokaze u vidu muškaraca, žena, i događaja – poziv Avrama; davanje zaveta; Josifova vernost; Mojsije izbavitelj i kao onaj koji je najavio „proroka... kao mene“; Šator od sastanka u pustinji; David; Solomun i Hram; a zatim, iz skorije istorije, izdaja i ubistvo „Pravednika“. Upravo su ovi izveštaji o ispunjenju određenih pojedinosti i izdaji činili glavni deo Stefanovog svedočanstva zbog koga se slušaoci „rasrdiše vrlo u srcima svojima“ (Dela 7,54). Kada je Stefan u svojoj veri pošao na to burno istorijsko putovanje, „pun Duha Svetoga pogleda na nebo i vidje slavu Božju i Isusa“ (Dela 7,55). Crkva je tada razumela da je Isus neizbežno uporište istorije i Onaj koji verne podstiče da idu napred dok se zajednica vernih ne spoji sa zajednicom na Nebu.

Razmislite o ovome: Pročitajte tekst iz Dela 7,51. Šta znače sledeći izrazi: „tvrdovrati“; „neobrezanijeh srca i ušiju“? Kako gledano spolja i kad su verski obredi u pitanju možemo izgledati verno, dok se zapravo odričemo sile prave vere?

II Objavljivanje vere

(Podsetite se u razredu sledećeg teksta: Dela 8)

„Bog na tajanstveni način čini čuda.“ Ovo su reči pesme, ali u iskustvu Rane crkve, Božje delovanje bilo je moćna i vidljiva stvarnost. Zapazite dve činjenice. Prvo, Savle, jedan od odgovornih ljudi za kamenovanje Stefana i kasnije masovno progonstvo hrišćana (Dela 8,1-3; Dela 26,9-11), veoma snažno je objavljivao vest o Isusu. Drugo, zbog progonstva koje je usledilo posle Stefanove smrti, hrišćani „se rasijaše po krajevima judejskijem i samarijskijem“ (Dela 8,1).

Jedan od tih rasejanih hrišćana bio je đakon Filip. On se uputio u Samariju, gde je Isus jednom prilikom posvedočio jednoj ženi na lošem glasu (Jovan 4). Filipov rad doprineo je napretku Jevanđelja, u tolikoj meri da su Petar i Jovan doputovali čak iz Jerusalima da se lično uvere da je Jevanđelje zaista pronašlo plodno tlo u Samariji. Prisustvo apostola pružilo je vernicima iz Samarije sigurnost i silu Svetoga Duha. Kada je Crkva u Samariji osnovana i kada je započela svoj rast, pionir te misije pozvan je da pođe dalje. Evanđeoski radnik je stalno u pokretu u potrazi za novom oblašću za propovedanje Jevanđelja, i tako se Filip uskoro našao u kočiji sa zvaničnikom iz Etiopije koji se iz Jerusalima vraćao u svoj dom. Tu zapažamo čudesno delovanje Svetog Duha. Filipovo proučavanje sa Etiopljaninom dovelo je do njegovog krštenja na putu za Gazu i do toga da Etiopija postane otvorena za Jevanđelje. Tada je evanđelista Filip primio nove naloge od strane Svetog Duha, pa je mediteranskom rutom pošao prema Ćesariji, propovedajući u svakom gradu od Azota do tog poslednjeg odredišta, rimsko-grčkog grada Ćesarije. Evanđelista je propovednik Jevanđelja koji nikada ne skida obuću, i uvek korača po nalogu Svetoga Duha. Ta istina se od početka nalazi u pozadini izveštaja o hrišćanskoj misiji.

Razmislite o ovome:

Između Filipa i zvaničnika iz Etiopije nalazili su se mnogi zidovi razdvajanja: rasa i nacionalnost, religija, društveni položaj, ekonomska situacija, boja kože, itd. Filip je mogao izbeći Etiopljanina iz nebrojeno razloga, ali on je prvenstveno bio evanđeoski radnik. On je nosilac Radosne vesti. On nema drugu mogućnost osim da pođe i započne razgovor.

3. KORAK – PRIMENITE

Samo za učitelje: Sedmorica učenika izabranih da se staraju o potrebama udovica i siromašnih bili su pozvani da „služe“ (Dela 6,2). Grčka reč za „služiti“ je *diakonein*, od koje potiče reč *diakoneō*, iz koje su izvedene reči „đakon“ i „đakonica“. „Postavljanje sedmorice da obavljaju nadzor nad posebnim granama dela pokazalo se kao veliki blagoslov za Crkvu. Ovi službenici obraćali su posebnu pažnju pojedinačnim potrebama vernika kao i opštim materijalnim ineteresima Crkve, svojim mudrim rukovođenjem i svojim pobožnim primerom pružali su

značajnu pomoć drugim službenicima u povezivanju različitih interesa Crkve u jedinstvenu celinu.“ (Elen Vajt, *Apostolska crkva – Hristovim tragom*, str. 89. original)

Za razmišljanje/primenu:

Na koji način vaša mesna crkva posmatra đakonsku službu? Na koji način se đakoni i đakonice smatraju jednakim saradnicima u službi? Kako se može poboljšati njihov doprinos životu i službi vaše crkve?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Samo za učitelje: Zamolite članove razreda da navedu kakve osobine i odgovornosti prema njihovom mišljenju treba da imaju đakoni/đakonice . Zatim razgovarajte o tome kako još više možete ceniti njihovu službu. Ako je moguće, pozovite đakona/đakonicu ili starešinu crkve u razred da razgovarate o ovoj temi.

5. BIBLIJSKA DOKTRINA "PAVLOVO OBRAĆENJE"

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Dela 26,8-19.

UČENICI ĆE:

Saznati: Prepoznaće određene korake u Savlovom obraćenju.

Osetiti: Shvatiće kako je Savle odgovorio na Božja uputstva.

Činiti: Deliće Savlovu odlučnost u službi Bogu.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

Saznati: Koraci u Savlovom obraćenju

- A. Kakve pobude su upravljale Savlovim životom pre obraćenja?
- B. Šta je omogućilo da se život progonitelja pretvori u život apostola?

Osetiti: Savlov brz odgovor i poslušnost

- A. Šta je navelo Savla da brzo odgovori na Božji poziv?
- B. Kako su povezane Božja zapovest „Ustani i uđi u grad“ (Dela 9,6) i Pavlova kasnija izjava: „Ne bih nepokoran nebeskoj utvari“ (Dela 26,19)?
- C. Kako je Savle ostao veran Božjoj izjavi da je on Njegov „sud izabrani“ (Dela 9,15)?

Činiti: Odlučno služiti Bogu

- A. Kako možete biti Božji izabrani sud u zajednici u kojoj živite?
- B. Od čega treba da odustanete i šta treba da preduzmete da biste doživeli pravo obraćenje?

Zaključak: Promena najljućeg progonitelja hrišćana u najvatrenijeg pobornika hrišćanstva pokazuje da je potpuna promena svima dostupna.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Galatima 1,1; 1. Korinćanima 9,1.

Ključno načelo duhovnog rasta: Pavle je bio čovek velike vere, uverenja i hrabrosti zahvaljujući iskrenoj posvećenosti Isusu, koga je sreo na putu u Damask. Taj događaj imao je doživotan uticaj na Pavla. Učinio ga je hrabrim i Duhom nadahnutim glasnikom. Prema tome, Pavle je sa sigurnošću mogao da piše Crkvi u Korintu o Izvoru svoje snage usred sukoba: „Nijesam li ja apostol? Nijesam li ja svoj? Ne vidjeh li ja Isusa Hrista, Gospoda našega?“ (1. Korinćanima 9,1) Pouka za ovu sedmicu pokazuje da naša hrišćanska sigurnost i hrabrost potiču samo iz poslušnosti pozivu da budemo Isusovi učenici.

Samo za učitelje: Pavle je sebe opisao kao „najmlađega među apostolima“ (1. Korinćanima 15,9). Međutim, nijedna osoba nije bila toliko uticajna u objavljivanju Radosne vesti o Isusu kao Pavle. Ovaj „najmlađi među apostolima“ prešao je većinu granica da bi širio Jevanđelje, osnovao je većinu crkava i napisao većinu tekstova u hrišćanskoj teologiji. Pavle svedoči o ovom pozivu koji nije „ni od ljudi, ni kroz čovjeka, nego kroz Isusa Hrista i Boga Oca“ (Galatima 1,1). Isus je, nakon susreta sa Pavlom na putu u Damask, zauvek promenio Pavlov život. Obraćanje tog velikog apostola predstavlja središte naše pouke.

Za razgovor:

Zašto je Pavle opisao sebe kao „najmanjega od sviju svetijeh“ (Efescima 3,8) kada se istakao u mnogim životnim poljima i službi? Kakvu ulogu poniznost vrši u nastojanju da postanemo uspešni Isusovi sledbenici i svedoci? Setite se nekoga ko je ostavio snažan utisak na vas. U kom smislu ste bolja osoba zahvaljujući tome?

2. KORAK – ISTRAŽITE

Samo za učitelje: „Kada se Hristos otkrio Pavlu, i kada se Pavle uverio da progona Isusa u ličnosti Njegovih svetih, prihvatio je istinu kakva je u Isusu. Preobražavajuća sila bila je izlivena na njegov um i karakter, i on je postao novi čovek u Isusu Hristu. Primio je istinu u takvoj punini da ni Zemlja ni pakao nisu mogli uzdrmati njegovu veru.“ (Elen Vajt, *Selected Messages*, 1. knjiga, str. 346)

U ovoj lekciji istraživaćemo o Pavlu kao progonitelju, obraćeniku i apostolu.

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Savle kao progonitelj

(Podsetite se u razredu sledećih tekstova: Dela 7,58; Dela 8,1.3; Dela 26,9-11)

Prva četiri teksta o Savlu u Delima apostolskim prate njegov život kao progonitelja prvih hrišćana. U prvom tekstu Savle čuva odeću ljudi koji su odveli Stefana u smrt (Dela 7,58). Drugi tekst, Dela 8,1, beleži da je Savle pristao na Stefanovu smrt – zbog te uloge bio je izabran za „člana Sinedriona“. (Elen Vajt, *Apostolska crkva – Hristovim tragom*, str. 102. original) Težnja za moći često počinje mirnim kompromisom, a zatim brzo kreće stazom samouzdanja. Jedno rđavo delo vodi ka drugom još smelijem. Svako rđavo delo, korak po korak, vodi ka prodaji savesti onome ko najviše nudi. U trećem tekstu, Dela 8,3, Savle kreće na svoj surovi pohod u Jerusalim, gde „dosađivaše Crkvi, jer ištaše po kućama, i vucijaše ljude i žene te predavaše u tamnicu“. Četvrti tekst, Dela 9,1, pokazuje da ugnjetavanje vernika u Jerusalimu nije bilo dovoljno mladom fariseju. Pavlova predanost da uništi Crkvu nagnala ga je da pođe u Damask, gde je živeo znatan broj Isusovih sledbenika. Njegova misija smrti sada je imala odobrenje poglavara sveštenečkog iz Jerusalima (Dela 9,1). „Privremeno je predstavljao moćno oruđe u sotoninim rukama.“ (Elen Vajt, *Apostolska crkva – Hristovim tragom*, str. 102. original) Tada se pojavilo to zaslepljujuće viđenje na putu u Damask.

Razmislite o ovome: Gamalilo je zauzimao vodeće mesto među farisejima i bio je čuveni judejski učitelj. Upravo je on odvratio fariseje od namere da ubiju apostole svojim razumnim savetom da ako je hrišćanstvo „od Boga, ne možete ga pokvariti“ (Dela 5,39). Savle je bio Gamalilov odličan učenik. Šta je, onda, nagnalo Savla da ne poslušava učiteljev savet i nastavi misiju sejući smrt među hrišćanima?

II Savlovo obraćenje

(Podsetite se u razredu sledećih tekstova: Dela 9,1-19; Dela 22,1-10; Dela 26,12-18)

Kada je Bogu potrebna osoba da izvrši određenu misiju, On pronalazi svog izabranika. Tako je pronašao Avrama u Uru, Mojsija u pustinji, Danila u Vavilonu, Jestiru u Medo-Persiji, Jovana Krstitelja u pustinji, Petra među galilejskim ribarima. Pronašao je i Savla iz Tarsa. Savlovo obraćenje, zahvaljujući kom je progonitelj hrišćanstva postao važan evanđeoski radnik i globalni misionar, od izuzetne je važnosti. Susret sa Isusom i zaslepljujuća svetlost na putu u blizini Damaska omogućili su Savlu da od zakletog neprijatelja hrišćanstva postane najrevnosniji njegov pobornik. Put u Damask umesto da bude staza smrti, postao je mesto susreta sa vaskrslim Isusom. „Savle, Savle, zašto Me goniš?“ začuo se glas sa neba (Dela 9,4). „Ko si ti, Gospode?“ progonitelj je želeo da zna (Dela 9,5). Odgovor je zaprepastio Savla: „Ja sam Isus.“ (Dela 9,5) Isus uvek ulazi u nečiji život – u život fariseja Nikodima, upravitelja sinagoge Jaira, udovice iz Naina, bezimene žene na samarjanskom studentu, centuriona čiji je sluga bio bolestan, Lazara i njegovih sestara, Simona gubavca, Ane i Kajafe, Iroda i Pilata, Savla i mnogo

drugih. Blagosloven je onaj koji se preda tom božanskom uticaju. Savle se predao Isusu, postavljajući najvažnije pitanje u životu: „Gospode, šta hoćeš da činim?“ (Dela 9,6) Savle se obratio, a u Damasku je trebalo da mu bude rečeno o njegovoj budućnosti.

Razmislite o ovome:

Vaskrsli Isus postavio je Savlu oštro pitanje: „Zašto Me goniš?“ (Dela 9,4) Ovo pitanje je sveobuhvatno: Isus smatra da je svako učinjeno delo i svaka izgovorena reč kojima se opada neka osoba usmerena protiv Njega. Kako Isusovo pitanje upućeno Savlu prožima odnose u našem životu?

III Savle kao apostol

(Podsetite se u razredu sledećih tekstova: Dela 9,26-30; Dela 26,12-19)

Pavlova promena od strašnog progonitelja Crkve do njenog vatrenog branioca je neuporediva. Šta se dogodilo nakon susreta sa Isusom na putu u Damask možemo saznati iz izveštaja iz 9. poglavlja Dela apostolskih i Galatima 1,15-24: 1) Kada je Ananija izgovorio tople reči dobrodošlice: „Savle, brate“, neprijateljstvo progonitelja Savla usmereno protiv hrišćana je nestalo (Dela 9,17), i Ananija ga je krstio. 2) Savle u Damasku ubedljivo propoveda o Isusu. 3) Savle odlazi u Arapsku (Galatima 1,17) da se posveti molitvi i razmišljanju, i da primi božansko otkrivenje kako na najbolji način da služi Gospodu. 4) Savle se vraća u Damask i tamo obavlja službu tri godine. 5) Savle odlazi u Jerusalim da se pridruži učenicima (Dela 9,26). 6) Pošto apostoli nisu bili sigurni u Savlovo obraćenje, bilo je potrebno da drugi obraćenik – Varnava – objasni apostolima kako Savle „na putu vidje Gospoda... i kako u Damasku slobodno propovijeda ime Isusovo“ (Dela 9,27). 7) Savle ostaje u Jerusalimu, slobodno propovedajući, ali helenisti žele da mu oduzmu život. 8) Savle beži u svoje rodno mesto, Tars. 9) Možda bi Savle bio zaboravljena ličnost u hrišćanskoj istoriji da nije bilo čudesnog delovanja Svetog Duha. Kada su apostoli čuli za neverovatno, multikulturalno rast u Antiohijskoj crkvi, poslali su Varnavu da to ispita. Varnavin dolazak uticao je na dalje širenje Crkve. On je otputovao sve do Tarsa da zamoli Savla da mu pomogne u radu u Antiohiji (Dela 11,25.26). Uskoro su Savle i Varnava pošli na prvo crkveno misionarsko putovanje – čiji uticaj i dalje kruži planetom dok čekamo Gospodara koji je obećao da će se vratiti kada se bude propovedalo „ovo Jevanđelje o Carstvu po svemu svijetu“ (Matej 24,14).

Razmislite o ovome:

Krv mučenika je seme Crkve. Posvetite nekoliko trenutaka razgovoru o tome kako je Stefanovo mučeništvo, i progonstvo koje je usledilo, omogućilo najbrži mogući rast Rane crkve.

3. KORAK – PRIMENITE

Samo za učitelje: Luka u Delima apostolskim koristi ime „Savle“ 25 puta, a „Pavle“ 129 puta. Kakvo značenje imaju ova dva imena? Apostol lično daje odgovor u tekstu Dela 26,14: „Čuh glas gdje govori meni i kazuje jevrejskim jezikom: Savle, Savle, zašto Me goniš?“ Kao farisej,

Savle je dobro poznao jevrejski (ili češki oblik, aramejski), i na tom jeziku njegovo ime glasilo je Savle. Međutim, njegovo ime na grčkom je Pavle. S obzirom da je primio poziv da bude apostol neznabošcima, od kojih su mnogi govorili grčkim jezikom, apostol je prihvatio grčki oblik imena. Apostol je bio vrlo vešt u kontekstualizaciji: „Svima sam bio sve, da kakogod spasem koga.“ (1. Korinćanima 9,22)

Za razmišljanje: Na koje načine možemo kontekstualizovati propovedanje Jevanđelja?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Samo za učitelje: Nakon što je ispričao svoje iskustvo obraćenja caru Agripi, Savle je izneo uverljivo načelo svog života koje je stekao u iskustvu na putu u Damask: „Ne bih nepokoran nebeskoj utvari.“ (Dela 26,19) Ova kratka rečenica obuhvata čitav život, svedočenje i mučeništvo velikog apostola. Ohrabrite učenike da kažu ili zapišu jednu rečenicu koja sažima njihov hrišćanski život i cilj.

6. BIBLIJSKA DOKTRINA "PETROVA SLUŽBA"

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Dela 9,32-43; Dela 10

UČENICI ĆE:

Saznati: Prepoznaće Petrove darove za pastoralnu i administrativnu službu.

Osetiti: Ceniće hrabrost i odvažnost kojima se odlikuje Petrova služba.

Činiti: Primenjivanjem pouka iz Petrovog života i službe osnažiće svoj lični i crkveni život.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

Saznati: Petrova snaga

A. Šta je kolebljivu osobu poput Petra učinilo hrabrim i odvažnim Isusovim svedokom?

B. Kako je molitva odigrala istaknutu ulogu u Petrovom životu i službi? Kako se Petar suočavao sa očekivanjima vernika u različitim mestima u kojima je radio?

Osetiti: Glavne Petrove osobine

A. Iako je Petar bio istaknuti crkveni vođa, na koji način je bio dostupan običnim ljudima u crkvi? Šta nam to govori o Petrovom karakteru kao pastora i vođe?

Činiti: Učiti od Petra

A. Šta možemo naučiti iz Petrovog pristupa i nastojanja da ispuni potrebe i pojedinaca i zajednice?

Zaključak:

Petar je kao član crkve, borac u molitvi, evanđeoski radnik i crkveni vođa ostavio primer koji hrišćani treba da slede.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Dela 9,32-43.

Ključno načelo duhovnog rasta: Isus je posle vaskrsenja posvetio vreme pripremi svojih učenika za predstojeću službu. Petar se tri puta odrekao Isusa pre Njegove smrti. Vaskrsli Isus tri puta je upitao može li se osloniti na Petra i poveriti mu odgovornosti učenništva. „Pitanje koje je Hristos postavio Petru bilo je značajno. Rekao je: 'Ljubiš li me' i to spomenuo kao jedini uslov za učenje i službu. To je najosnovniji uslov.“ (Elen Vajt, *Čežnja vekova*, str. 815. original)

Samo za učitelje: Započnite lekciju pregledom Petrovih uspeha i padova pre Isusovog vaskrsenja.

Kada se večera završila, pred sam odlazak u Getsimaniju, Isus je pogledao u Petra i rekao: „Simone, Simone, evo vas ište sotona da bi vas činio kao pšenicu. A Ja se molih za tebe da tvoja vjera ne prestane.“ (Luka 22,31.32) Petar nije bio potpuno siguran kako da shvati ove reči, ali se zakleo na večnu odanost Isusu i spremnost da ga brani i, ako je potrebno, da pođe „u tamnicu i na smrt“ (Luka 22,33). Međutim, kolebljivost Petrove ličnosti sve vreme je dolazila do izražaja. U jednom trenutku priznao je da Isus jeste Hristos, Božji Sin; u drugom, rekao je da ne poznaje Isusa. Petar je hodao po vodi, ali kada je vera ustupila mesto sumnji, čudo se skoro pretvorilo u nesreću. Isus je podelio sa Petrom svoje iskustvo u Getsimaniji, što je retka prednost, ali Petar je zaspao. Petar je odsekao uvo vojniku, ali nije skupio hrabrost da se suoči sa pitanjem koje mu je žena postavila u vezi sa Isusom. Kada je petao zakukurikao, Petar je zaplakao. Zbog Petrovih greha i greha celog sveta Isus je razapet izvan Jerusalima. Trećeg dana Petar je video vaskrslog Isusa. Njegov život više nije bio isti. Gospod je promenio Petra. Postao je osoba koja nepokolebljivim srcem može da propoveda na dan Pedesetnice.

Za razgovor:

Hrišćansko učenje predstavlja i prednost i odgovornost. Navedite neke prednosti i odgovornosti. Zašto često podbacimo u ispunjavanju odgovornosti?

2. KORAK – ISTRAŽITE

Samo za učitelje: Isus je rekao Petru: „Ti kadgod obrativši se utvrdi braću svoju.“ (Luka 22,32) U Petru je vladao paradoks suprotnih elemenata – snage i slabosti, smelosti i straha, vernosti i izdaje. Međutim, molitva njegovog Učitelja uvek je bila sa njim, i Isus je uverio Petra da će Mu se vratiti. Petar se odrekao Hrista, ali to odricanje nije bilo krajnja tačka. Bio je to samo privremeni pad, jer mu je Gospod ulio sigurnost svojim molitvama. Nada koju je Gospod

polagao u Petra nije bila uzaludna: Petar će utvrditi svoju braću. Dakle, vidimo snažnog Petra, posvećenog Pismu koga tumači nadahnut Duhom, čoveka preko koga Božji Duh pokreće mnoštvo da se pokaje i prihvati Isusa kao svog Spasitelja. Taj snažan, smeo i neustrašiv apostol utvrđivao je vernike – siromašne, koje je mučila sumnja, koji su bili na umoru, koje nije poznavao – da bi ispunio nadu koju je Isus polagao u njega, da „utvrdi braću svoju“.

Pouka za ovu sedmicu usredsređena je na Petra, koji je snažio vernike i srušio rasne barijere da bi Crkva mogla rasti.

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Petar se stara o vernicima

(Podsetite se u razredu sledećeg teksta: Dela 9,32-35)

U istoriji misionstva i crkvenog rasta često zapažamo neobičnu pojavu. Glavni evanđeoski radnik zaslužan za napredak dela često je toliko zaokupljen rastom broja vernika, razvojem i prikupljanjem sredstava da zanemaruje potrebu za ličnim dodirom i posećivanjem vernika ili taj zadatak dodeljuje drugima. Iako je podela rada važna u službi, vođe ne treba da gube dodir sa ostalim vernicima. Petar, čije je propovedanje uzdrmlalo Jerusalem i predstavljalo temelj velikog crkvenog rasta, dao je dobar primer u vidu pastoralnih poseta: „Petar obilažaše“ (Dela 9,32) sve delove zemlje da osnaži i ohrabri vernike. Otišao je u Lidu, gde je sreo Eneju, nepokretnog čoveka, prikovanog za krevet već osam godina. Njemu je Petar doneo isceljenje sledećim rečima: „Iscljeljuje te Isus Hristos.“ (Dela 9,34) Apostol-pastor-evanđelista nije želeo da vernicima u Lidi promakne suština: isceljenje je važno, ali je još važnije potvrditi da je Isus Hristos Iscelitelj. U Njemu počiva čudesna sila Stvoritelja.

Uskoro se dogodilo još jedno čudo. Oko 18 kilometara severozapadno od Lide, u Jopi, crkva je iznenada doživela bolnu prazninu u svojoj sredini: Tavita, žena „puna dobrih djela i milostinje“ je umrla (Dela 9,36) – žena koja je svoju veru i poziv ozbiljno shvatila, i koja je objavljivala Jevanđelje jezikom „košulja i haljina“ (Dela 9,39). Isus vraća Tavitu njenoj službi sa iglom i koncem, i vraća osmeh na lica žalosnih udovica iz Jope.

Razmislite o ovome:

Zatim se dogodilo treće čudo: „I dogodi se da on (Petar) osta mnogo dana u Jopi u nekoga Simona kožara.“ (Dela 9,43) Kožar radi sa kožom, obrađuje kožu mrtvih životinja - zanimanje koje je Simona činilo „nečistim“ (4. Mojsijeva 19,11-13). Simon nije bio društvo u kom bi se savestan Jevrejin zadržao. Kako su zidovi razdvajanja počeli da se ruše prilikom ovog susreta?

II Petar prelazi granice

(Podsetite se u razredu sledećeg teksta: Dela 10)

„Bog na tajanstveni način čini čuda.“ (Vilijam Kuper) Na taj način je davno delovao u Petrovom i Kornilijevom životu. Izveštaj govori kako je Bog srušio zidove razdvajanja između Jevreja i neznabožaca da bi moglo nastati jedno ujedinjeno Hristovo telo. Činioci razdvajanja – da li ste Jevrejin ili neznabožac, muškarac ili žena, rob ili gospodar, beo ili crn, bogat ili siromašan – nemaju mesta u zajednici rassetog i vaskrslog Spasitelja. Petar još uvek nije u potpunosti objavljivao da je Hristos „mir naš, koji oboje sastavi ujedno, i razvali plot koji je rastavljao... da iz oboga načini sobom jednoga novog čovjeka“ (Efescima 2,14.15). Međutim, Petar je počeo da uči: odlučio je da ostane sa kožarom iz Jope.

Sveti Duh je želeo da Petar bolje shvati hrišćanske odnose, i podnevnim viđenjem na terasi kožara Simona, apostolu je pokazano da nema ni vlasti ni prava da bilo koju osobu naziva nečistom ili poganom. To je bio suštinski cilj, kako je Petar kasnije shvatio, viđenja o čistim i nečistim životinjama, kada je Petru bilo naloženo: „Ustani... pokolji i pojedi.“ (Dela 10,13) Bog je uputio Petra da siđe i suoči se sa novom stvarnošću koju je Jevanđelje donelo: Kornilijevi glasnici bili su na vratima. Petar je brzo shvatio poruku: „Bog meni pokaza da nijednoga čovjeka ne zovem pogana ili nečista.“ (Dela 10,28) Apostol je bio spreman da probije veliku barijeru između Jevreja i neznabožaca i uđe u Kornilijev dom - Bog je učinio ostalo.

Pre tog događaja, Kornilije, rimski centurion iz Ćesarije, bio je na molitvi. Kornilije, pobožan, bogobožan, velikodušan čovek posvećen molitvi (Dela 10,2), bio je na kolenima oko 15 časova, obraćajući se Bogu. Kao odgovor na njegovu istrajnu potragu za istinom i iskrenu želju da više sazna o Bogu, anđeo je uputio Kornilija da dovede Petra iz Jope, koja se nalazila oko 40 kilometara južno od Ćesarije. Nijedna potraga za istinom Jevanđelja ne prođe neopaženo od strane Onoga koji je Istina i Život. Iskrena potraga za istinom odmah otvara put nebeskim silama da dođu i pomognu tragaocu.

Petrove prve reči izgovorene u Kornilijevom domu odnosile su se na jedinstvo koje donosi Jevanđelje: Bog ne pravi razliku između Jevrejina i neznabošca, a Isus Hristos je Gospod svih ljudi (Dela 10,34-36). Kada jednodušnost i jedinstvo postanu osnovna težnja Jevanđelja, to je najpouzdaniji znak da Sveti Duh deluje. Tako se i dogodilo, čak i pre nego što je Petar završio propovedanje, „siđe Duh Sveti na sve koji slušahu riječ“ (Dela 10,44). „Na sve“ odnosilo se i na obrezane i na neobrezane, Jevreje i neznabošce, muškarce i žene. Pored takvog neospornog odobravanja sa neba, ko su smrtnici da nastave da se drže zidova koji razdvajaju? Kapetanov dom postao je prvo mesto gde su takvi zidovi mržnje i podela srušeni delovanjem Svetog Duha.

Razmislite o ovome:

Prema izveštaju o stvaranju, ljudski rod, stvoren po Božjem obličju, nasledio je opšte jedinstvo (1. Mojsijeva 1,26). Krst je potvrdio da u Hristu nema „ni Jevrejina ni Grka... roba ni gospodara... muškoga roda ni ženskoga; jer ste vi svi jedno u Hristu Isusu“ (Galatima 3,28). Zašto, onda, još uvek postoje podele među hrišćanskim zajednicama? Kako izlazimo na kraj sa ovim problemom? Gde možemo pronaći rešenje?

3. KORAK – PRIMENITE

Samo za učitelje: Petar je lično poznao Isusa. On je mogao da priča o veštini ribolova, bilo da je u pitanju ulov ribe ili ljudi. Usredsređen na Hrista, Petar je mogao da priča o izlečenju svoje tašte, hranjenju 5000 ljudi, Gori preobraženja, čoveku u banji, 10 gubavaca, hodanju po moru, Lazaru, svom odricanju Isusa, Judinom poljupcu, krstu, vaskrsenju. Život za Petra nije bio samo niz događaja, već objavljivanje sigurnosti koju Bog pruža. Njegov život bio je svedočanstvo šta je Gospod učinio i šta može da učini!

Za razmišljanje/primenu:

Petrov život često se odlikovao nejasnoćom i protivrečnošću. Prelomni trenutak možemo zapaziti kada uporedimo Petra pre i posle Pedesetnice. Šta se stvarno dogodilo Petru što je promenu u njegovom životu učinilo autentičnom? Kako primanje Svetog Duha utiče na nečiji duhovni život?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Samo za učitelje: Donesite u razred listove papira. Na svakom listu zapišite jedan događaj iz Petrovog života ili tekst iz Jevanđelja koji se odnosi na njega. Na kraju proučavanja lekcije, svim članovima razreda dajte list papira i zamolite ih da sa razredom podele svoje misli o određenom događaju ili tekstu.

7. BIBLIJSKA DOKTRINA "PAVLOVO PRVO MISIONARSKO PUTOVANJE"

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Dela 13

UČENICI ĆE:

Saznati: Prepoznaće mesta, ciljeve i načine rada hrišćanske misije.

Osetiti: Shvatiće da uspeh u misiji zavisi od oslanjanja na Svetog Duha i njegovog vođstva.

Činiti: Uključiće se u misioni rad mesne crkve.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

Saznati: Zašto, gde i kako obavljati misioni rad

A. Kako vaša crkva podržava misiju? Da li imate izvodljiv plan? Ako imate, kakav plan je u pitanju?

B. Kakvu vrstu tima ste izabrali da vam pomaže u vašem misionom radu? Kakva finansijska sredstva su obezbeđena za vašu misiju i kakva organizaciona struktura je izgrađena?

Osetiti: Izvršavanje misije

A. Zašto čak i pre nego što započnete svoj misioni rad morate tražiti vođstvo Svetog Duha? Zašto članovi vašeg tima moraju doživeti silu jedinstva među sobom pre nego što pođu u misiju?

B. Razmislite o tome da u svoj misioni plan uključite određenu podršku u mestima koja planirate da posetite. Ko su ljudi na čiju se pomoć možete osloniti u tim mestima?

Činiti: Uključivanje vernika

A. Kako planirate da uključite vernike u gradovima koje nameravate da posetite?

Zaključak: Uspeh u misiji zavisi od oslanjanja na Svetog Duha, podrške crkve, i posvećenosti misionara određenom zadatku.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Dela 13,1-3.

Ključno načelo duhovnog rasta: Evanđeoska misija se ne ostvaruje na čovekovu inicijativu. Naš Gospod je to jasno rekao pre svog vaznesenja: „Nego ćete primiti silu kad siđe Duh Sveti na vas; i bićete Mi svjedoci i u Jerusalimu i po svoj Judeji i Samariji i tja do kraja Zemlje.“ (Dela 1,8) Plan o napuštanju Ura nije potekao od Avrama. Mojsije nije sam odlučio da uputi poziv na slobodu. Isus Navin nije sam odlučio da razdvoji reku Jordan. Isaija nije sam izabrao da postane prorok. Danilo nije izmislio proročki teleskop da bi video šta će se dogoditi u budućnosti. Jestira nije sama odabrala da izbavi Jevreje. Petar nije sam ostavio ribarske mreže. Niti je Savle sam postao najveći hrišćanski misionar. U svakom od ovih primera, Sveti Duh je uputio poziv.

Samo za učitelje: Pre nego što se osvrnemo na Pavlovo prvo misionarsko putovanje, bilo bi dobro da zapazimo kako je Sveti Duh isplanirao Pavlov misionarski zadatak. Sve je počelo u Antiohiji, u Siriji. Tamošnju crkvu osnovali su vernici koji su pobjegli od progona koje je usledilo posle kamenovanja Stefana (vidi: Dela 11,19). Antiohija je bila među prvim zajednicama koja je zamislila Crkvu bez zidova. Iako je Jevanđelje prvo bilo propovedano Jevrejima, bilo je prihvaćeno i od strane drugih naroda. Svi su primili dar Svetog Duha. Ove neverovatne vesti zaprepastile su crkvu u Jerusalimu. Vođstvo je odlučilo da pošalje pouzdanog predstavnika da istraži prilike u Antiohiji. Čovek koga su izabrali bio je Varnava. On je uvideo šta je Sveti Duh učinio u Antiohiji. Došlo je do rasta multietničke crkve. Pošto je Varnavi bila potrebna pomoć u službi u toj sve većoj crkvi, otišao je u Tars i doveo Pavla. Zajedno su služili zajednici u Antiohiji. Ona nije bila samo rimska, grčka ili jevrejska. Nijednim imenom ova nova zajednica nije mogla biti opisana, sve dok se nije pojavilo novo ime: „I najprije u Antiohiji nazvaše učenike hrišćanima.“ (Dela 11,26)

Kada je počela da raste, crkva u Antiohiji dobila je u svojoj sredini proroke, učitelje i visoke zvaničnike (Dela 13,1-3). Dok su ovi vernici služili, postili i molili se, Sveti Duh im je naložio: „Odvojte mi Varnavu i Savla na djelo na koje ih pozvah.“ (Dela 13,2) Tako je započelo prvo misionarsko putovanje.

Za razgovor: Da li ste ikada osetili drhtaj u svom srcu, čuli šapat ili neposredni nalog da se uključite u misiju? Kako možete osmisлити svoje misionarsko putovanje? Gde počinje i gde može da se završi? Podelite sa razredom svoja iskustva u svedočenju.

2. KORAK – ISTRAŽITE

Samo za učitelje: Vaskrsli Isus naložio je učenicima da odnesu Jevanđelje u Jerusalim, Judeju, Samariju i do kraja Zemlje. Izlivanje Svetog Duha na dan Pedesetnice i snažno svedočenje Petra, Stefana i ostalih učenika već su uzdrmali Jerusalim i Judeju porukom da se u Isusu ispunila starozavetna nada o Mesiji. Čvrst temelj za Hrišćansku crkvu postavljen je u Jerusalimu, a podjednako snažno protivljenje Isusovom delu izazvalo je talas progonstva, počevši sa Stefanovom smrću. Međutim, ovo protivljenje i progono doveli su do širenja Jevanđelja u Samariji i susednim neznabožackim oblastima Rimskog carstva. Crkva u Antiohiji prepoznala je da je to trenutak kada Isusova misija treba da dosegne krajeve zemaljske. Pavle, Varnava i njihov misionarski tim bili su spremni da nastave svoj rad.

BIBLIJKI KOMENTAR

I Misija na Kipru

(Podsetite se u razredu sledećeg teksta: Dela 13,4-12)

1. Kipar je već primio Jevanđelje od onih koji su pobjegli od progono nastalog posle kamenovanja Stefana, i upravo su sa Kipra prvi propovednici Jevanđelja došli u Antiohiju (Dela 11,19.20). Na kraju je zajednica vernih u Antiohiji grad poznat kao „Kraljica istoka“, uz podsticaje Svetog Duha, pretvorila u globalno središte Radosne vesti o Isusu. Varnava, koji je poreklom bio sa Kipra, i Pavle, bivši progonoitelj, stigli su na Kipar da započnu svoje prvo misionarsko putovanje.

2. Pavlovo predstavljanje Jevanđelja Srđi Pavlu, kipranskom namesniku, na Pafu, bilo je prvo takvo predstavljanje Jevanđelja rimskom namesniku. Sotona je bio odlučan u nameri da omete Pavlove napore. Sotoni u pomoć došao je jedan vračar u društvu Srđa Pavla, čovek po imenu Varisus (Isusov sin). Pavle je suočio vračara sa činjenicom ko je zapravo on: sin đavolji, oruđe u sotoninim rukama, koji nastoji da spreči da svetlost istine obasja Srđu Pavla. Čudo koje se tada dogodilo, kada je vračar oslepeo, uverilo je namesnika u istinitost Pavlove poruke. Poverovao je „diveći se“, ne toliko tome što je vračar oslepeo koliko „nauci Gospodnjoj“ (Dela 13,12).

Razmislite o ovome: U toku misije na Kipru zabeležena je važna promena. Luka prvi put spominje Savla „koji se zvaše i Pavle“ (Dela 13,9). Od tada, ime Savle iščezava, kao da pisac želi da napomene da se pojavio Pavle, apostol neznabožaca. Međutim, najplemenitiji trenutak u izveštaju jeste Varnavina reakcija na Pavlovo napredovanje, ispunjena pokornošću i poniznošću.

Do tog trenutka, Varnava je imao vodeću ulogu, i bez njega Pavle bi možda bio zaboravljen. Čovek koji je pozvao Pavla da mu se pridruži sada krotko zauzima drugo mesto bez gundanja. Za Varnavu, čije ime znači „sin ohrabrenja“, misija je mnogo važnija od onoga ko je izvršuje. Kakve pouke možemo naučiti od Varnave?

II Misija u Antiohiji Pisidijskoj

(Podsetite se u razredu sledećeg teksta: Dela 13,14-52)

Pavlova propoved u Antiohiji Pisidijskoj možda je najpotpunija apostolova zabeležena propoved. U propovedi on tvrdi da istorija nije niz slučajnih događaja, već Božji plan da ispuni svoju volju. Ovo učenje je u skladu sa razmišljanjem drugih, ranijih apostolskih vođa, tj. Petra i Stefana. U svim propovedima, jedna tema preovlađuje: Bog je Bog istorije i Gospod univerzuma. Njegova univerzalna poruka glasi da su Njegova ljubav, milost i blagodat dostupne svima – i Jevrejima i neznabošcima – i ova vest se prenosi od vremena Avrama do vremena Isusa Hrista. Pavle tvrdi da vezu između starog i novog, proroka i Jevanđelja, nade i ispunjenja, nalazimo u Isusovom životu i službi. Isus je ispunjenje mesijanske nade Izrailja, i u Njemu nacionalna istorija Jevreja dostiže vrhunac. Od tada, spasenje i Jevreja i neznabožaca zavisi od toga kako se ove grupe ljudi odnose prema Isusovoj spasonosnoj blagodati.

Pavlova propoved dostiže vrhunac u tekstu Dela 13,26-39. u sledećim važnim tačkama: 1) Bog je preko Isusa otkrio svoj plan spasenja; ovo otkrivenje je u središtu istorije Izrailja od Avrama do Hrista. 2) Iako su ljudi zbog kojih je Hristos došao odbacili i razapeli Hrista, Bog nije bio poražen. U Božjem planu raspeće je bilo konačna žrtva za grehe sveta. 3) Ne samo da je Isus prineo sebe kao žrtvu za grehe, već je ustao iz mrtvih kao Pobjednik nad grehom i smrću. On je konačni Pobjednik. 4) Isusova pobjeda nad grehom i sila vaskrsenja dostupni su svima koji veruju u Njega – i Jevrejima i neznabošcima – da bi svi mogli uživati u novoj zajednici sa Isusom.

Razmislite o ovome:

Kada je misionarska grupa stigla u Pergu na putu za Antiohiju Pisidijsku, dogodilo se nešto žalosno: Jovan Marko odlučio je da prekine misiju i vrati se u Jerusalim. Tačan razlog nije naveden. Međutim, oko njegovog odlaska povela se takva rasprava da je Pavle, kada su apostoli tri godine kasnije planirali drugo misionarsko putovanje, odbio da povede Marka sa sobom. Međutim, Varnava je insistirao da ga povede. Rasprava je postala toliko žustra da se na kraju ovaj misionarski par razdvojio. Što se tiče Marka, Sveti Duh ga je upotrebio u zadatku koji nije bio ništa manje važan: napisao je Jevanđelje koje nosi njegovo ime, Jevanđelje koje je bilo prvo napisano. Godinama kasnije, Pavle, kao ostareli zatvorenik u Rimu, pisao je Timotiju: „Dovedi Marka sa sobom, jer mi je dobar za službu“ (2. Timotiju 4,11). Bilo je potrebno mnogo vremena da Pavle shvati da blagodat znači pružanje druge prilike. Vernik može pasti u jednom trenutku, ali za Onoga koji „živi u zaklonu Višnjega“ (Psalmi 91,1) naši padovi ne moraju biti trajni.

3. KORAK – PRIMENITE

Samo za učitelje: Antiohija je svojom verskom ravnodušnošću pružila svojim stanovnicima sigurnost, bogatstvo i bezbednost. Međutim, izgnani vernici naselili su se u Antiohiji sa višim ciljem: da nemoguće učine mogućim. Antiohija je pokazala da hrišćanstvo može postati dom bez zidova. I bilo je tako. Međutim, to nije bilo delo Jevreja. Niti je u pitanju bila istrajnost neznabožaca. Niti dobrota i jednih i drugih. Ne, bio je to dokaz „blagodati Božije“ (Dela 11,23).

Za razmišljanje/primenu:

Kako takva blagodat može biti viđena na delu u vašoj crkvi ili zajednici? Na koje konkretne načine vaša crkva može da podstiče u zajednici zahvalnost prema ispoljavanju Božje blagodati?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Samo za učitelje: Posvetite nekoliko trenutaka iskustvima. Članovi crkve u Antiohiji došli su u Antiohiju bežeći od progonstva i tlačenja. Upitajte članove svoga razreda da li su ikada bili žrtve nečega što vređa ili umanjuje čovekovo dostojanstvo. Pitajte ih kako su se suočili sa takvim problemom ili kako je trebalo da se suoče. Kako možemo učiniti da iskustvo iz Antiohije postane više od sna, pravo iskustvo vernih?

8. BIBLIJSKA DOKTRINA "JERUSALIMSKI SABOR"

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Dela 15,8.9.

UČENICI ĆE:

Saznati: Primitiće kako promena kriterijuma kad je reč o pripadnosti Božjoj zavetnoj porodici može predstavljati izazov.

Osetiti: Emocionalno će se poistovetiti sa borbom da se pristup Božjoj porodici dozvoli onima koje, kako su nekada smatrali, po svojoj verskoj odgovornosti treba da izbegavaju.

Činiti: Primeniće pouke sa Jerusalimskog sabora koje se tiču sveobuhvatnosti Jevanđelja i održavanja svetosti.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

Saznati: Neznabošci mogu da ostanu neznabošci

A. Kako Jerusalimski sabor oblikuje naše učenje o misiji među ljudima koji se korenito razlikuju od nas?

B. Koje današnje prilike se mogu uporediti sa pitanjem neznabožaca/obrezanja kojim se bavila Rana crkva? Koja su neka neprimerena poređenja?

Osetiti: Nema razlike između nas i njih

A. Kako kao adventisti možemo izbeći kompleks superiornosti dok i dalje sebe smatramo privilegovanim narodom?

B. Znajući da je promena teška, kako možemo dozvoliti Duhu da upravlja našim osećanjima?

Činiti: Ići ukorak sa Bogom

A. Neki hrišćani mogu da spreče misiju Crkve u ime čistote. Kako treba da reagujemo kad je ova lukava zamka u pitanju?

B. Šta su bile pojedinačne odgovornosti „pobednika“ i „gubitnika“ na Jerusalimskom saboru da bi se održalo jedinstvo?

Zaključak:

Božja crkva mora uvek da nastoji da ide ukorak sa Njim da bi bila produžena ruka Njegove volje. Zastarele primene i ego moraju biti stavljeni u stranu radi spasonosnog delovanja Duha.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Dela 15,1-21.

Ključno načelo duhovnog rasta: Čak i usred krize Božja volja može da izvojuje pobedu kroz svoj narod kada sluša svedočanstvo o delovanju Duha i obraća pažnju na dokaze proročkih spisa.

Samo za učitelje: Na Jerusalimskom saboru dogodilo se nešto izuzetno što vi kao učitelj treba da se potrudite da prenesete svom razredu. Ukorenjena teološka, biblijska i sociološka načela i običaje, koji su hiljadama godina bila naglašavani, sada je trebalo „zvanično“ promeniti. Bog je postepeno, od vremena Isusove službe do Petrovog i Pavlovog iskustva, kada su bili svedoci krštenju neznabožaca Duhom, menjao gledište svoga naroda o neznabožaćkom svetu. Moglo bi se reći da Jerusalimski sabor predstavlja vrhunsko čudo kako Bog menja (i nastavlja da menja) srce naroda.

Uvodni razgovor: Ukoliko bismo mogli da pročitamo celu Bibliju u jednom dahu, postali bismo svesniji kako su Bog i ljudi kroz istoriju stupali u dodir na drugačiji način: neposredan dodir u Edemskom vrtu; prinošenje žrtava na oltarima koje su sami izgradili; prestanak prinošenja žrtava na oltarima koje su sami izgradili (3. Mojsijeva 17,3.4); susret sa Bogom u Njegovom hramu; prekid svih službi u Hramu, iz starog i novog zaveta; Božje otkrivenje u Isusu, koje nadmašuje sva prošla otkrivenja; i lista se nastavlja. Promena koju je Bog uneo izostavljanjem obrezanja kao zavetne obaveze za neznabošce nije bila protivrečna u svetlosti istorije spasenja. Događaji koji su doveli do održavanja Jerusalimskog sabora i koji su se tamo odigrali pokazuju kako Božje šire namere utiču na crkvenu praksu.

Za razgovor:

Kakva načela iz 15. poglavlja Dela apostolskih nam pomažu da shvatimo šta je trajno, a šta privremeno u Pismu?

2. KORAK – ISTRAŽITE

Samo za učitelje: U 15. poglavlju Dela apostolskih iznete su određene teme koje mogu predstavljati izazov učenicima Subotne škole. U Starom zavetu dati su jasni nalozi u vezi sa obrezanjem neznabožaca (i naravno, onih koji imaju jevrejsko poreklo). Činjenica da su ove zapovesti ukinute u eri Novoga zaveta otkriva da Pismo ne treba shvatati jednostavno kao skup zapovesti. Pomozite razredu da razume kako je šira slika izveštaja o Izrailju nadahnula odluku Jerusalimskog sabora.

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Rasprava

(Podsetite se u razredu sledećeg teksta: Dela 15,1-7)

Skoro da možemo čuti nabranje biblijskih tekstova koje verujući fariseji mora da su navodili raspravljajući o pitanju neznabožaca i njihovog obrezanja (Dela 15,5.7). Tekstovi koji govore o obrezanju su jasni, strogi i često izričito obuhvataju i „strance“ (1. Mojsijeva 17,12-14.27; 2. Mojsijeva 12,44.48; Isus Navin 5,4-9). Nema stihova koji govore suprotno. Kad su biblijski tekstovi u pitanju, njihov argument se činio neosporan. Takođe, na osnovu zdravog razuma moglo se tvrditi da je Isus bio *jevrejski* Mesija, koji je došao *jevrejskom* narodu kako je prorečeno u proročkim spisima *jevrejske* religije. Da li je onda nemoguće tvrditi da osoba mora postati Jevrejin da bi stekla blagoslov jevrejskog Spasitelja? Obredom obrezanja bi se postiglo upravo to.

Razmislite o ovome:

Da su fariseji bili protestanti, možda bi se pozvali na princip *Sola Scriptura*. Kako biste odgovorili na ovakav stav?

II Svedočanstvo, Pismo i izveštaj o Izrailju

(Podsetite se u razredu sledećeg teksta: Dela 15,7-21)

Prema mišljenju Jevreja iz prvog veka, uspostavljanje Božjeg carstva na Zemlji u poslednjim danima podudara se sa dolaskom Mesije (Marko 1,14.15; Jevrejima 1,1.2), uspostavljanjem Davidovog carstva (Isaija 9,6.7; Matej 21,9), obnavljanjem zaveta (Jeremija 31,31-34), i duhovnim/nacionalnim spasenjem izrailjskog naroda (Isaija 66,17-24; Dela 1,6). Delovanje Svetog Duha na kraju vremena sastavni je deo ovih događaja (Isaija 32,14-18; Luka 4,17-21; uporedite: Isaija 61,6; Dela 2,17). Dakle, kada je Petar posvedočio da je Sveti Duh dat neznabošcima (Dela 15,8), to je osnažilo ideju da je Božje spasenje Izrailja u poslednjim danima

delotvorno i da se čudesno širilo među narodima (odnosno, neznabošcima) kako je prorečeno. O dolasku neznabožaca među Izrailjce (Isaija 49,6; Isaija 60,1-3; Jeremija 33,9; Mihej 4,2; itd), i samim tim u njihov spasonosni zavetni odnos sa Bogom, posvedočeno je od strane proroka (što Jakov navodi). Prema tome, iako Petar ne navodi nijedan poseban tekst, njegovo svedočanstvo o izlivanju Svetog Duha na neznabošce poziva se na celokupan izveštaj o spasenju Izrailja i smešta ovaj događaj u spomenuti kontekst. U stvari, izveštaj o Izrailju daleko je prevazišao poneko obrezanje neznabožaca, ili prohođenja „morem i zemljom da biste prisvojili jednoga“ (Matej 23,15). Božje carstvo trebalo je da postane pojava svetskih razmera, rušeći sve etničke ili nacionalne granice (Dela 1,8), a fariseji su se možda još uvek držali činjenice da je Avram obrezao sve u svom domu. Bog je pokretao „poslednji čin“ velike drame izrailjske proročke sudbine; suprotno tome, pojedini vernici i dalje su u teološkom smislu bili zaglavljani u „prvom poglavlju Dela apostolskih“.

Spasenje je izraženo u istorijskom i proročkom smislu, ali i unutrašnjem. Ono je uvek uključivalo srce. Pavle u daljem razgovoru spominje Boga zato što samo On može da posvedoči kad je reč o srcu. Bog „koji poznaje srca, posvjedoči im i dade im Duha Svetoga“ (Dela 15,8). Međutim, šta je On svedočio o njima? Upravo to da su njihova srca „očišćena verom“ (Dela 15,9). Ovo „čišćenje srca“ povezano sa pitanjem obrezanja upućuje na davni poziv na obrezanje srca (5. Mojsijeva 10,16; 5. Mojsijeva 30,6; Jeremija 4,4). Pavle je već istakao ovu povezanost kada je govorio o pravom Jevrejину koji poseduje obrezano srce „duhom“ (Rimljanima 2,29). Ali ako je Bog već posvedočio da su neznabošci obrezani/očišćeni u srcu i ako dokaz ovog duhovnog obrezanja nije bio ništa manje do neznabožaćka Pedesetnica, nije čudo što Petar upozorava na „kušanje Boga“, kao da Bog nije otkrio svoje namere po ovom pitanju.

Petar završava temom kojom je započeo. Bog „ne postavi nikakve razlike među nama (obrezanim Jevrejima) i njima (neobrezanim neznabošcima)“ u davanju Duha. Slično tome, i obrezani i neobrezani biće spaseni „blagodaću Gospoda Isusa Hrista“ (Dela 15,9.11).

Dokaz je pružen. Petar, Pavle i Varnava posvedočili su da je proročanstvo o Bogu među neznabošcima ispunjeno u njihovoj službi. Međutim, Jakov je bio taj koji je navodeći reči proroka potvrdio da je njihovo svedočanstvo bilo u skladu sa proročkim spisima. Bog će iz neznabožaca primiti „narod k imenu svojemu“ (Dela 15,14).

Razmislite o ovome:

Svedočanstvo, Pismo i izveštaj o Izrailju u potpunosti su izloženi u raspravi u Jerusalimu. Kako je čitanje Starog zaveta kao narativa (odnosno, čitanje Starog zaveta kao izveštaja) u prednosti u odnosu na pristup „sve ili ništa“, kad je shvatanje Pisma u pitanju, prema kome su ili svi zahtevi Starog zaveta na snazi ili nijedan?

3. KORAK – PRIMENITE

Samo za učitelje: Pojedini hrišćani više se oslanjaju na subjektivno „duhovno iskustvo“ u nastojanju da upoznaju Božju volju. Drugi imaju objektivni pristup i oslanjaju se više na Bibliju. Petnaesto poglavlje Dela apostolskih pokazuje da ova dva načela treba da budu usaglašena. Iako su fariseji verovatno navodili određenije tekstove o obrezanju neznabožaca, apostoli su bili svedoci krštenja neznabožaca Duhom i Pismom su mogli da kontekstualizuju i tumače to iskustvo. Podstaknite razred da pomno razmisli o balansiranju ličnog iskustva sa biblijskim timačenjem i obrnuto.

Za razmišljanje:

Zamislite da prisustvujete Jerusalimskom saboru, pažljivo slušajući argumente. Pretvarajte se da ne znate šta je ispravan stav. Budite iskreni: da li, kad je reč o odnosu između Pisma i iskustva, zastupate gledište koje više odgovara strani koja je za ili protiv obrezanja? Šta takvo gledište govori o vama?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Samo za učitelje: Budući da mi kao adventistički hrišćani svetujemo Subotu i zakone o ishrani koje većina hrišćanskog sveta smatra zastarelim, neprestano ćemo biti u položaju da predlažemo i branimo hermeneutiku koja pokazuje da „pravo upravljamo rečju istine“ (2. Timotiju 2,15). Razumevanje Božje volje u okviru izveštaja o Božjem narodu (narativni pristup) može biti korisno u razjašnjavanju spornog pitanja o primeni starozavetnog zakona. Činjenica da pristup starozavetnom zakonu koji glasi „sve ili ništa“ ne može biti podržan jasna je na osnovu upotrebe Starog zaveta u Novom zavetu. Čak i Jakov u Delima 15, iako donosi zaključak da je obrezanje nepotrebno, potvrdio je druga četiri zahteva iz Tore, koja su obavezna za obraćenike iz neznaboštva (Dela 15,20). Predstavite razredu da višestruki uglovi posmatranja izneti na Jerusalimskom saboru podržavaju adventističku hermeneutiku, i saznajte od članova razreda da li im je neko od načela o kojima se ovde govorilo pomoglo u njihovom svedočenju.

Aktivnost:

Subota, svinjetina, nakit, desetak, Elen Vajt, nebesko Svetilište... suočimo se sa tim, adventisti veruju u mnoštvo toga u šta ostali hrišćani ne veruju. Setite se razgovora u kome ste branili jedinstveni stav koji zastupamo, a koji drugi smatraju spornim. Kako poukama sa Jerusalimskog sabora možete da poduprete svoj stav?

9. BIBLIJSKA DOKTRINA "DRUGO MISIONARSKO PUTOVANJE"

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Dela 16,6-10; Dela 18,9.10.

UČENICI ĆE:

Saznati: Prepoznaće saradnju između Boga i Pavla u njihovom misionarskom radu: Bog ohrabruje Pavla i usmerava ga gde treba da služi, a Pavle objavljuje evanđeosku vest i usklađuje je prema svojim različitim slušaocima.

Osetiti: Osetiće uzbuđenje i poverenje zbog saznanja da je Bog bio prisutan svaki put kada su objavljivali Jevanđelje.

Činiti: Delovaće pouzdano i nežno u svom misionarskom polju.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

Saznati: Uzbudljiva saradnja

A. Bog je dao Pavlu viđenja da bi ga usmerio i ohrabrio. Šta nama može pružiti usmerenje i ohrabrenje?

Osetiti: Nikada sami

A. Kako mi poput Pavla i Sile, koji su pevali Bogu u tamnici u Filibi, možemo osetiti da smo u teškim prilikama, misionarskim ili nekim drugim, tako blizu Boga?

B. Koji deo Pavlovog drugog misionarskog putovanja vas posebno motiviše i uliva vam poverenje da krenete njegovim stopama?

Činiti: Samo pođite

A. Kog razloga, koji vas sprečava da aktivno širite svoju veru u Isusa, možete sada da se setite?

B. Kakav god odgovor da ste dali na prethodno pitanje, zašto se ne molite sa prijateljem da Bog ukloni tu prepreku?

Zaključak: Saznanje da smo Božji saradnici može da odagna strah i nedostatak poverenja i ulije hrabrost da objavljujemo Jevanđelje. Pored toga, načela širenja Jevanđelja možemo naučiti iz izveštaja o Pavlovim misionarskim putovanjima.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Dela 16,1-4.22-24.

Ključno načelo duhovnog rasta: Pavlovo drugo misionarsko putovanje vredno je naše pažnje iz najmanje dva razloga: 1) to što je nastavio da radi u izuzetno teškim okolnostima pruža podstrek, 2) način na koji je služio različitim slušaocima je poučno.

Samo za učitelje: Pavlovo drugo misionarsko putovanje odlikuje se mnoštvom različitih i zanimljivih iskustava: isterivanje zlih duhova, tiho svedočenje na obali reke, batine, obraćenja, odbijanja, javno propovedanje, vreme provedeno u tamnici, burni napadi svetine, itd. Skloni smo da Božju prisutnost i volju u svom životu ocenjujemo na osnovu dobrih i rđavih rezultata. Izveštaj o Pavlovim poduhvatima dovodi ovakvu ideju u pitanje i pokazuje da mi, poput Pavla, možemo biti u središtu Božje volje, a ipak podnositi strašne izazove i veliku patnju. Ispričajte u razredu sledeću priču i nakon toga naglasite da, ma koliko da želimo da vidimo sebe kao mudrog starca, spontano odgovoramo poput njegovih suseda.

Uvodni razgovor: Jedna priča iz davnina govori o starom čoveku čiji je konj pobegao iz štale. Njegovi susedi došli su da ga uteše. „Kakva loša sreća“, tugovali su. Međutim, starac je ravnodušno odgovorio: „Ne znam da li je to dobro ili loše.“ Pomalo zbunjeni, susedi su otišli kući. Kasnije tog popodneva, susedi su se vratili kada su čuli vest da se konj vratio i da je zajedno sa njim došlo krdo konja. „Kakvu si neverovatnu sreću imao“, govorili su susedi. Starac je ponovo zamišljeno odgovorio: „Ne znam da li je to dobro ili loše.“ Susedi su ponovo otišli kući, da bi se kasnije vratili da uteše čoveka jer je njegov sin povredio nogu jašući jednog od novih konja. Susedi i starac razmenili su iste reči kao i prilikom prethodnih događaja. Na kraju, lokalna vojska je marširajući kroz njihovo mesto, primorala sve sposobne mladiće da im se pridruže u opasnom pohodu. Starčev sin je zbog povrede bio izuzet ove dužnosti. Susedi su se ponovo vratili i čestitali starcu jer je imao sreće, ali naravno, ponovo su se susreli sa mudročću koju nisu posedovali.

Za razgovor:

1. Zamislite da ste Pavlov saputnik i da razmišljate poput „suseda“; šta mislite koliko dugo biste izdržali na njegovim misionarskim putovanjima?

2. Da li treba da izmenimo svoj opis Božjeg karaktera da bismo ga prilagodili činjenici da je On dozvolio da Pavle bude išiban (Dela 16,22)?

2. KORAK – ISTRAŽITE

Samo za učitelje: Ova lekcija obuhvata dve relativno različite teme u Pavlovom iskustvu: 1) prikazivanje nevolja koje je podneo i 2) osnovna strategija njegove misije. Slobodno se usredsredite na jednu ili obe ove teme. Do sada, Pavlova lična iskušenja su bila tema. Da bi se držali biblijskog sleda događaja, u odeljku **BIBLIJSKI KOMENTAR** prvo ćemo razgovarati o njegovoj misionskoj strategiji, a zatim o poteškoćama koje je podneo.

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Uklanjanje nepotrebnih prepreka

(Podsetite se u razredu sledećeg teksta: Dela 16,1-5)

Ironija je očigledna jer s jedne strane imamo tekst koji govori o odluci donetoj na Jerusalimskom saboru u vezi sa obrezanjem (Dela 15,19.20), dok se sa druge strane ponovo spominje vršenje obrezanja (Dela 16,3). Sa pismom kojim se ukida zavetni obred u jednoj ruci i oruđem za vršenje obrezanja u drugoj, Pavle obrezuje Timotija. Obrazloženje glasi „zbog Jevreja“ (Dela 16,3). Jedno je bilo osloboditi verujuće neznabošce obrezanja, a potpuno drugačije osloboditi Jevreje drevnog običaja. Pavle, sa druge strane, lično smatra da obrezanje nije sporno pitanje, ponavljajući u mnogim pismima da su i obrezanje i neobrezanje „ništa“ (1. Korinćanima 7,19; Galatima 5,6; Galatima 6,15). Međutim, Pavle sigurno nije želeo da ga prati glas da je rekao Jevrejima „da ne treba obrezivati djece svoje“ (Dela 21,21).

Ali upravo ovde, na spoju teološkog ubeđenja i misionarske prakse, Pavle pokazuje da je uvek svestan uverenja svojih slušalaca i da ima obzira prema njima. Misao koja se ponavlja u okviru njegove misiologije jeste da teološka korektnost ne diktira nužno praksu. Shvatajući šta je bitno, a šta ne, Pavle se u brojnim pitanjima oslanja na kriterijum da li će nekoga uvrediti. Pavle i Timotije jasno veruju da je obrezanje nepotrebno, ali da ne bi uvredili svoje slušaoce, oni se povinuju tuđim a ne svojim uverenjima. Da li treba jesti hranu prinetu idolima? U teološkom smislu Pavle zna da „idol nije ništa“ i priznaje da čovek niti je „veći“ ako jede ni „manji“ ako se uzdržava od takve hrane (1. Korinćanima 8,4.8). Međutim, nisu svi hrišćani uvereni u to, tako da Pavle objašnjava da nije odlučujuće šta jedete, već sa kim jedete (Rimljanima 14).

Biti osetljiv kad je tuđa savest u pitanju, ne biti jednostran u primenjivanju svojih uverenja, ne biti kamen spoticanja – ovakva razmišljanja su bila temelj uspešne službe apostola Pavla.

Razmislite o ovome: I Timotije zaslužuje priznanje. On je podneo veliki fizički bol da ne bi uvredio Jevreje. Možete li da se setite odgovarajućeg načina na koji danas treba da sledimo Timotijev primer?

II Pronalaženje providenja u teškim okolnostima

(Podsetite se u razredu sledećih tekstova: Dela 18,9.10; 2. Korinćanima 11,16-29)

Nema sumnje da je Bog bio uz Pavla na njegovim misonarskim putovanjima. Da je Pavle gajio određene sumnje, one bi nestale pred tvrdnjom koju je Bog izgovorio u viđenju: „Jer sam Ja s tobom“, koje je Pavle primio u Korintu (Dela 18,10). Ova jednostavna činjenica da je Bog „sa“ nekim jeste obeležje božanske blizine i providenja. Jakovljevi sin Josif prevaren je od strane „praotaca“, ali Stefan uverava da „Bog bješe s njim“ (Dela 7,9). Petar objašnjava Korniliju i njegovoj porodici o Isusovoj čudesnoj isceliteljskoj sili i dobrim delima i kaže da „Bog bijaše s Njim“ (Dela 10,38). Izraz „Bog sa“ javlja se i na početku i na kraju Novog zaveta; Isus dolazi kao Emanuilo, odnosno, „s nama Bog“ (Matej 1,23), i najavljuje večno novo nebo i novu Zemlju gde „Bog biće s njima Bog njihov“ (Otkrivenje 21,3).

Međutim, šta čovek može da očekuje u životu u kome je Bog sa njim? Da li takva zajednica pruža posebnu zaštitu, božansko vođstvo ili unutrašnji mir? Možda pruža sve to, ali zapazite Pavlov kratak pregled o tome šta je njegova služba „sa Bogom“ obuhvatala: pet puta četrdeset manje jedan udarac; odnosno, 200 manje pet udaraca, ukupno 195 udaraca; tri šibanja; jedno kamenovanje; tri brodoloma, uključujući da je celu noć i dan proveo u moru; mnoge opasnosti; nespavanje; glad; žeđ; zimu i golotinju (2. Korinćanima 11,24-27)... i na kraju mučeništvo.

Opširan opis Pavlovog života u Delima apostolskim, života za koji znamo da je bio predmet Božjeg staranja, pruža priliku da ispravno uskladimo naša očekivanja u vezi sa hrišćanskom službom sa stvarnošću života „sa Bogom“. Kao prvo, treba zapaziti da Pavlovo veliko stradanje ne negira Božju ličnu zaštitu i brigu. Nažalost, mi uglavnom ne znamo za događaje koje Bog sprečava da se dese. Zanimljivo je zapaziti da je Bog obećao Pavlu u Korintu da „niko se neće usuditi da ti što učini“ (Dela 18,10). Dozvoljavanje da se Pavlove rane zadobijene u Filibi zaleče i pružanje psihološkog odmora od – prema današnjim standardima – mučenja pokazuje da Bog može da postavi, i da postavlja, granice kada je patnja u pitanju (uporedite: Jov 1,12; Jov 2,6).

Drugo, stradanje može da posluži uzvišenijem cilju. Šibanje koje je Pavle doživeo u Filibi i utamničenje doveli su do obraćenja neimenovanog rimskog tamničara i njegove porodice. Pored toga, Pavlove nevolje pokrenule su niz događaja koji su naveli rimskog vojvodu da se izvini hrišćanskom apostolu (Dela 16,39). U stvari, cezar je ukazao poštovanje Hristu. Na kraju, stradanje može da potvrdi našu posvećenost Hristu. Pavle se priseća niza stradanja koja je podneo, braneći svoju službu od napada lažnih apostola (2. Korinćanima 11,13-29). Reči su jeftine, i ispovedanje vere može biti prolazno. Isus je predskazao da slušaoci na „kamenitom tlu“, koji odmah radosno primaju „reč o carstvu“, mogu isto tako brzo „otpasti“ kada se pojave nevolje ili progonstva. Suprotno tome, podnošenje nevolja služi kao dokaz istinitosti. Pavle polaže ovaj ispit, a Božjom blagodaću možemo i mi.

Za razgovor: Kako biste odgovorili nekome ko smatra da su nevolje rezultat Božjeg nezadovoljstva?

3. KORAK - PRIMENITE

Samo za učitelje: Bol i patnja u svetu navode se kao glavne činjenice u nastojanju da se poredne Božje postojanje. Iako hrišćani možda ne podležu pod uticaj ove određene tvrdnje, oni slično tome, zbog podnetog bola i stradanja, mogu da poriču da je Bog prisutan u njihovom životu. Recite razredu da je patnja složeno pitanje i da ne treba brzopleta da pretpostavimo da patiti znači biti napušten od strane Boga.

Za primenu:

Koliko razloga za patnju se možete setiti, i kako je Bog uključen u svaki od njih?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Samo za učitelje:Ako okolnosti dozvoljavaju, budite prvi dobrovoljac koji će izvršiti sledeću aktivnost.

Aktivnost: Podelite svoje lično iskustvo stradanja koje sada posmatrate drugačije u svetlosti Božjeg providenja.

10. BIBLIJSKA DOKTRINA "TREĆE MISIONARSKO PUTOVANJE"

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Dela 20,24.

UČENICI ĆE:

Saznati: Razmišljaće o činjenici da je Pavle bio spreman da žrtvuje svoj život radi širenja Jevanđelja o Božjem carstvu.

Osetiti: Shvatiće da je Pavle pronašao smisao života u službi Bogu. Čeznuće da im Duh pokaže to isto.

Činiti: Svom snagom slediće Božji poziv u svom životu i setiće se Pavla ukoliko žrtve koje treba da podnesu budu velike.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

Saznati: Pavle nikada nije odustao

A. Možemo li biti isto toliko sigurni u poziv na službu kao i Pavle iako je on imao viđenja, a mi nismo?

B. Ako većinu službe obavljamo na radnom mestu, kako ipak možemo primeniti Pavlovu strategiju rada širom sveta na svoje prilike?

Osetiti: Poseban cilj

A. Zašto je realno smatrati da se sreća može pronaći ukoliko težimo životu poput Pavlovog?

B. Kako biste objasnili porodici koja ne veruje u Boga da je služba vredna podnete žrtve?

Činiti: Bez kajanja

A. Imajući na umu sve koji te poznaju, kakve korake morate preduzeti da biste mogli posvedočiti kao što je Pavle svedočio Efescima: „Čist sam od krvi svijiu; jer ne izostavih da pokažem volju Božiju“ (Dela 20,26.27)?

Zaključak: Pavlovo treće misionarsko putovanje bilo je ispunjeno preprekama i slutnjama o budućim nevoljama, ali Pavle je nepokolebljivo izvršio svoju misiju, izjavljujući da ga čak ni smrt ne može zastrašiti.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Dela 19,11-16.23-28.

Ključno načelo duhovnog rasta: Neprijatelji Božjeg carstva su na Pavlovom poslednjem misionarskom putovanju u potpunosti pokazali svoj karakter. Uprkos svetovnim i duhovnim silama koje su se suprotstavile Pavlu u Efesu, „reč Gospodnja“ proširila se Azijom (Dela 19,10). Novac, magija, paganstvo i politika ne mogu zaustaviti širenje Jevanđelja ili poniziti evanđeoskog glasnika, koji je spreman da položi svoj život „za ime Gospoda Isusa“ (Dela 21,13).

Samo za učitelje: Sledeći opširan izveštaj o misionarskom radu pokazuje da čak i danas Bog može da čini čuda i čini čuda, naročito kada božanska čuda služe da potkopaju čovekovo oslanjanje na magiju ili neznabožački sistem službe.

Uvodni razgovor: Pokojni Bil Liversidž pričao je o svojim iskustvima u misionarskom radu među pripadnicima udaljenog i opasnog plemena u blizini Papua Nove Gvineje. Mladić Ruben, jedini obraćenik u hrišćanstvo iz tog plemena, pratio je Bila do njihovog ostrva u toku noći, ali su ih pripadnici plemena brzo uhvatili. Proveli su noć očekujući da će sledećeg jutra biti proterani sa ostrva. Nakon što su malo odspavali, čuli su da ih neko doziva iz džungle. Bil je poslao Rubena da sazna šta se događa. Kada se Ruben vratio, preneo je da su se skoro svi stanovnici ostrva okupili u selu zato što se osamnaestomesečno dete jedne mlade majke razbolelo od malarije. Bil je pomislio: „To nije ništa neobično.“ S obzirom da je stopa smrtnosti dece iznosila 70 posto, deca su sve vreme umirala od malarije. Međutim, Ruben je uzbuđeno nastavio: „Obično bi vrač bio prisutan u takvim prilikama, koristeći svoju magiju i napitke, ali ova majka je pozvala dva hrišćanina koji su stigli usred noći da dođu i pomole se njihovom Bogu.“ Puni entuzijazma krenuli su prema selu, shvatajući da im je Bog otvorio vrata. Međutim, njihove nade u moguće izlečenje uskoro su se ugasile, jer su, približavajući se mnoštvu seljana, čuli plač i naricanje. Zakasnili su. Mladi „doktor“, koji je radio u improvizovanoj klinici, obavestio ih je da je dete umrlo pre 20 minuta. Razočaran Bil, postavljajući pitanja Bogu, uputio se prema majci da joj izrazi saučešće. Pomislio je da je možda Bog želeo da obavi hrišćansku sahranu. Iznenada, Ruben se nagnuo napred, nežno uzeo beživotno telo deteta iz majčinog naručja i podigao njegovo malo telo. Bil je nemo stajao. Celo selo se utišalo jer su sve oči bile uprte u Rubena. Tada je učinio nešto neočekivano. Pomolio se: „Oče, Ti si Davalac života. Da bi se Tvoje ime proslavilo, vrati život ovom detetu.“ Detetove noge koje su do tada nepomično visile, počele su

živo da se pomeraju. Majka je pritrčala svom uplakanom detetu i zadržljivo gledala u njega. Kao rezultat toga, svi na ostrvu postali su adventistički hrišćani.

Za razgovor:

Šta mislite zašto Bog u nekim slučajevima čudesno deluje, a u nekim ne?

2. KORAK – ISTRAŽITE

Samo za učitelje: Spoj tri elementa, paganizma, magije i novca, i danas je često prisutan kao i pre 2000 godina. Istražite ovu činjenicu da pokažete koliko je Biblija relevantna dok budete proučavali sledeće.

BIBLIJSKI KOMENTAR

I Čuda nasuprot magiji

(Podsetite se u razredu sledećeg teksta: Dela 19,11-20)

Nažalost, danas nije neuobičajeno da mnoge religije u svetu nastoje da uvere čitaoce da se čuda izvedena od strane, i preko, Petra i Pavla nimalo ne razlikuju od drugih šamanskih/paganskih tradicija, i da bi ih ispravno trebalo nazivati magijom. Određene sličnosti postoje: i božanska čuda i magijska sila potiču iz nevidljivog sveta; često se koriste dodir ili reči da bi se upravljalo duhovnim silama; postižu se izvanredni rezultati kao što su isceljenje ili sticanje posebnog znanja, itd. Razumevanje razlika između autentičnih božanskih čuda i magije koriste hrišćanima koji imaju dodira sa kulturama koje su pod uticajem spiritizma i okultnih praksi.

Natprirodna isceljujuća sila prisutna u Pavlovoj službi u oštroj je suprotnosti sa pokušajem Jevreja da isteraju zle duhove. Ova suprotnost nije mogla biti neprimećena. Pavlov dar isceljenja je bio toliko snažan da su čak „pojasevi i ubrušičići“ (Dela 19,12) sa njegovog tela mogli lečiti bolesne koji su ih primali. Ovi izuzetni poduhvati motivisali su jevrejske suparnike da imitiraju Pavla. Njihov potpun neuspeh i kasniji pretrpljen napad od strane zlog duha pružili su neplaniranu potvrdu Pavlu i njegovoj misiji i „veličaše se ime Gospoda Isusa“ (Dela 19,17). Takođe, činjenica da su „vernici“ lično zapalili svoje knjige o magiji pokazala je da su sinkretistički običaji u Efesu mogli zatrovati i sinove poglavara sveštenečkog.

Ovaj izveštaj o isterivanju zlih duhova ukazuje na osnovno načelo hrišćanske natprirodne sile po kome se ona razlikuje od svih ostalih oblika natprirodnog. To načelo navedeno u jednoj reči glasi *namera*. Kada su Jevreji u želji da isteraju zle duhove spomenuli Isusa „koga Pavle propovijeda“ (Dela 19,13), osoba u kojoj se nalazio zli duh mogla je biti oslobođena, ali samo po cenu da sami isterivači zlih duhova budu potčinjeni demonima. Zli duhovi su zadržali kontrolu i Isusovo ime se pokazalo slabim u tom događaju. Zašto? Zato što ovi jevrejski iscelitelji nisu uskladili svoj život sa Božjim jevanđeljem pokazujući veru u Gospoda Isusa; prema tome,

njihove namere nisu bile usklađene sa učenjem o mesijanskom carstvu koje je Pavle objavljivao. Oni su mogli da govore o Isusu samo „iz druge ruke“, odnosno, kao o Onome „koga Pavle propovijeda“ (Dela 19,13). Ime „Isus“ nema značaja kao talisman ili bakanje.

Petrove reči upućene Simonu značajne su za ovaj događaj. Simon, (bivši) vračar, iako kršten, ponudio je novac da bi mogao da utiče na Svetog Duha i mudro je bio ukoren: „Nema tebi dijela ni iseta u ovoj riječi; jer srce tvoje nije pravo pred Bogom.“ (Dela 8,21) Srce, namere, pobude, sve utiče na to da li Bog „činjaše ne mala čudesa rukama Pavlovijem“ ili nečijim drugim rukama (Dela 19,11).

Treba zapaziti da nijedna od pomenutih tačaka do sada ne negira stvarnost da ljudi mogu biti posrednici natprirodnog zla. Mogu. Međutim, vernik svoju sigurnost temelji na Božjem neospornom autoritetu i sili. Iako su faraonovi vračevi mogli da pretvore štapove u zmije, nisu mogli da spreče da ih Božje zmije pojedu (2. Mojsijeva 7,12). Božja „zmija“ uvek pobeđuje.

Ovakvi događaji pokazuju vidnu razliku između magijske prakse koja umiruje ili manipuliše duhovnim silama i čudesnim delima novozavetne Crkve kao tela Hristovog, koja vrši Njegovu zdravstvenu/proročku/carsku službu.

Razmislite o ovome: Učenje Nju ejdža još uvek je popularno na Zapadu, gde se Isus smatra još jednim mudrim čovekom, rame uz rame sa ostalim verskim ličnostima. Kako biste prijatelju koji zastupa Nju ejdž objasnili jedinstvenost Hrista i Njegovog carsva?

II Pitanje novca

(Podsetite se u razredu sledećeg teksta: Dela 19,23-27)

Zanimljivo je da novac često ima određenu ulogu u paganizmu, a i Petar i Pavle su bili upoznati sa tom nesvetom vezom. (Do današnjih dana, novac i okultizam su povezani. Kada ste poslednji put čuli da je vidovnjak besplatno ponudio svoje usluge? A da li ste ikada čuli da je hrišćanin ponudio molitvu za novac?) Izveštaj o isterivanju zlih duhova završava se tako što su Efesci izabrali Boga umesto magije i novca. Posmatrali su kako izuzetno skupa zbirka knjiga o magiji nestaje u dimu (Dela 19,19.20). Ovaj događaj najavljuje sledeći izveštaj u kome se paganski i ekonomski interesi ponovo suprotstavljaju Jevanđelju koje predstavlja pretnju za njih. Usledila je buna, ali je doživela neuspeh, i Pavle odlazi u Makedoniju. Iako ovaj izveštaj, kako se često ispravno ističe, govori o sebičnom neznabošcu koji strahuje da će njegov posao pravljenja idola propasti, i druge pouke se mogu izvući. Važno je da shvatimo da oni koji se obrate Hristu u određenim okolnostima moraju da žrtvuju svoje izvore prihoda i ponekad zbog svoje vere potpuno promene svoje zanimanje. Naročito kao adventisti koji svetkuju Subotu i kao Crkva treba da budemo osetljivi na ove ekonomske izazove dok usmeravamo i pomažemo onima koji prolaze kroz ovakvu promenu.

Razmislite o ovome:

Šta mislite šta bi Pavle rekao mnoštvu koje je dva sata uzvikivalo: „Velika je Dijana Efeska“ (Dela 19,28), da je imao prilike da im se obrati?

3. KORAK – PRIMENITE

Samo za učitelje: U zavisnosti od toga gde živite, magija i paganizam vršiče različite kulturološke uticaje. Prilagodite pitanja prilikama u kojima se nalazi vaš razred.

Za primenu:

1. Kako možete pomoći verniku koji je učestvovao u sinkretističkoj „hrišćanskoj“ magiji?
2. Kakvu sigurnost možete pružiti nekome ko strahuje da će doživeti ekonomski krah nakon obraćenja?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Samo za učitelje: Sledeća svedočanstva mogu biti na blagoslov ili na štetu ukoliko neko oduzme sve vreme pouke. Pažljivo vodite razgovor, neka bude primeren i vremenski ograničen.

Aktivnost:

Mnogi od nas mogu da svedoče o natprirodnim iskustvima sa Bogom ili sotonom. Podelite kratku, poučnu priču o Božjoj sili nad zlom.

11. BIBLIJSKA DOKTRINA "HAPŠENJE U JERUSALIMU"

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Dela 23,11.

UČENICI ĆE:

Saznati: Shvatiće da Božje providenje ne iznalazi uvek način kakav oni misle da hoće.

Osetiti: Steći će osećanje mira usred teškoća u životu i želju da istraju radi Božjeg carstva.

Činiti: Tražiće od Boga mudrost kako da stupaju u dodir sa ljudima oko sebe.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

Saznati: Božje providenje je sigurno

- A. Šta je Duh rekao Pavlu kada je pošao u Jerusalim?
- B. Zašto je ipak išao, uprkos ovim opomenama?
- C. Da li je Božja volja bila da Pavle pođe u Jerusalim i tamo bude uhapšen? Objasnite.

Osetiti: Pronaći mir i istrajnost u Božjem delu

- A. Na koji način ste u svom pozivu da podelite Jevanđelje sa drugima doživeli izazove?
- B. Da li ti izazovi više potiču od drugih ljudi ili od vaše nesigurnosti?
- C. Kako vam izveštaj o Pavlu može pomoći da nastavite da objavljujete Jevanđelje?

Činiti: Tražiti mudrost i reči od Boga

- A. Kako možemo znati šta da kažemo drugima kada se naša vera dovede u pitanje?
- B. Postoji li upravo sada oblast u vašem životu zbog koje su vam potrebne mudrost i reči od Boga?

Zaključak: Kada činimo ispravne stvari u službi Bogu, ne postoji garancija da ćemo biti na sigurnom. Ali mi znamo da nas Bog ne napušta. Daje nam potrebnu hrabrost da istrajemo.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Dela 23,11.

Ključno načelo duhovnog rasta: Prepoznamo Božje providenje u svom životu, čak i kada je naša fizička sigurnost i udobnost dovedena u pitanje.

Samo za učitelje: Usredsredite se na činjenicu da Pavle na kraju iskustva u Jerusalimu prima ohrabrenje sa neba da je dobro obavio službu i da će je dobro obaviti i u Rimu, uprkos svim izazovima sa kojima će se suočiti.

Uvodni razgovor: Veoma često kada prihvatimo Božji poziv u svom životu i pođemo pravcem kojim smo uvereni da treba da pođemo, na kraju se susretnemo sa izazovima. Kada je primio poziv i bio uveren da treba da napusti mesto pastora u oblasti da bi stekao doktorsku diplomu na Endrus Univerzitetu, Kori je odlučio da sledi taj poziv. Verovao je da može da završi nastavu i ispite za dve i po godine, a zatim da radi kao pastor u crkvi dok piše disertaciju. Sada, nakon pet godina, dok piše poslednja poglavlja disertacije, Kori preispituje svoj izbor zbog finansijskih teškoća koje su njegovu porodicu dovele u stresnu situaciju. Pa ipak, Kori zna da ga je Bog tu doveo. Ako dozvoli da ga brige nadvladaju, neće moći ostati veran zadatku koji mu je Bog poverio. Kori mora da veruje u Božje providenje i verno završi svoje školovanje, jer je to Bog tražio od njega.

Za razgovor:

1. Opišite trenutke u svom životu kada ste odlučili da sledite Božji poziv i kako su vas nevolje koje su usledile podstakle da se pitate da li i dalje činite ispravnu stvar.
2. Kako možemo znati kada delujemo u okviru Božjeg providenja/volje?

2. KORAK –ISTRAŽITE

Samo za učitelje: Izveštaj o Pavlovom putovanju u Jerusalim, i vremenu provedeno u tom gradu, bavi se njegovim pokušajem da se poistoveti sa Jevrejima i da poveže hrišćansku veru sa njenim jevrejskim korenima, nadajući se da će još jednom objaviti Jevanđelje jevrejskim starešinama u Jerusalimu. Pomozite članovima razreda da shvate da je svaki korak koji je

doveo do Pavlovog hapšenja u Jerusalimu deo njegovog vernog ispunjavanja poziva da širi Jevanđelje Isusa Hrista.

BIBLIJSKI KOMENTAR

Izveštaj o Pavlu na kraju njegovog trećeg misionarskog putovanja, koji govori o njegovom povratku u Jerusalim i događajima koji su usledili, u skladu je sa Božjim pozivom upućenom Pavlu da širi Jevanđelje. U 1. Korinćanima 9,19-22, Pavle kaže da je svakome bio sve ne bi li dosegao što više različitih grupa ljudi radi Jevanđelja. Zapažamo tri različita događaja u tekstu od 21. do 23. poglavlja Dela apostolskih u kojima možemo da uočimo Pavlovu posvećenost Jevanđelju. Prvo, u njegovom putovanju u Jerusalim. Drugo, u sastanku sa crkvenim vođama u Jerusalimu. Treće, u toku hapšenja.

I Pavlovo putovanje u Jerusalim

(Podsetite se u razredu sledećeg teksta: Dela 21,7-14)

Pavle završava poslednju etapu trećeg misionarskog putovanja i rastanak od ljudi kojima je služio veoma je tužan. Ovu tugu uvećale su reči Svetog Duha da će Pavle biti progonjen i uhapšen u Jerusalimu. Međutim, zapazite da Agavova proročka poruka ne brani Pavlu da ide u Jerusalim. Ona samo govori o tome šta će mu se dogoditi kada ode tamo. Ljudi su ga molili da ne ide, ali Pavle je posvećen svom evanđeoskom radu. Kao što je Isus odlučno pošao u Jerusalim, tako je i Pavle, makar to značilo da će biti uhapšen ili da će doživeti smrt zbog Jevanđelja Isusa Hrista. Slično Isusovim rečima izgovorenim u Getsimanskom vrtu, ljudi na ovu Pavlovu izjavu odgovaraju da će Gospodnja volja biti izvršena. (Vidi: Darel L. Bok; *Acts: Baker Exegetical Commentary on the New Testament* [Grand Rapids,MI: Baker Academics, 2007], str. 638.639)

Za razgovor:

1. Zašto je ponekad Božja volja da stradanje bude deo evanđeoske službe?
2. Kada ste vi doživeli stradanje zbog Jevanđelja?
3. Ako je Pavle nazvan apostolom neznabožaca, zašto se uopšte trudio da se vrati u Jerusalim?

II Pavlov susret sa crkvenim vođama u Jerusalimu

(Podsetite se u razredu sledećeg teksta: Dela 21,17-26)

Pavle je odgovoran crkvenim vođama kao i svaki drugi evanđeoski radnik danas. Prema tome, kada se vratio u Jerusalim, Pavle daje izveštaj o radu koji mu je poveren i na koji je poslat u trećem misionarskom putovanju. On je, takođe, doneo darove crkvi u Jerusalimu koje je skupio u toku svog putovanja. Pavle je veran u svom evanđeoskom radu i onima koje nastoji da dosegne i onima koji su priznati kao vođe Hrišćanske crkve. Jakov, kao vođa Hrišćanske crkve koji ima želju da Jevanđelje bude prihvaćeno i od strane Jevreja i od strane neznabožaca, nudi Pavlu predlog. Da bi sagrađio most sa jevrejskom zajednicom u Jerusalimu, Jakov predlaže Pavlu da prođe kroz obred očišćenja i plati izvršenje zaveta za nekoliko mladića. Širile su se glasine da

je Pavle učio druge otpadništvu u vezi sa nepoštovanjem Mojsijevog zakona. (Vidi: Darel L. Bok; *Acts: Baker Exegetical Commentary on the New Testament*, str. 646)

Razmislite o ovome:

1. Da li predlog upućen Pavlu da prođe kroz ovaj obred utvrđen na zakonu predstavlja kompromis slobodi Jevanđelja? Zašto da i zašto ne?
2. Da li ste ikada učinili nešto što ste smatrali „nepotrebno“ da bi izgradili odnos sa nekim radi Jevanđelja? Ako jeste, šta je bilo u pitanju? Ispričajte kakvi su bili rezultati vašeg iskustva?
3. Kako se tekst iz 1. Korinćanima 9,20. odnosi na ovu situaciju?

III Pavlovo hapšenje i odbrana

(Podsetite se u razredu sledećeg teksta: Dela 22,3-22)

Pavle je uhapšen u toku meteža kada su jevrejske starešine optužile Pavle da je pokazao nepoštovanje prema Hramu time što je uveo neznabošca u dvorište Hrama u kome su samo Izrailjci smeli da borave. Kada je Pavlu data prilika da se obrati mnoštvu, povezo je sebe sa jevrejskom verom na nekoliko načina. Najverovatnije da im se obratio na aramejskom, kojim je jevrejski narod uglavnom govorio. (Vidi: Darel L. Bok; *Acts: Baker Exegetical Commentary on the New Testament*, str. 658) Pavle svedoči o svom vaspitanju. Bio je obrazovani farisej koji je progonio ovaj „Put“. Zatim govori o svom obraćenju i viđenju sa neba, koji je deo farisejskog verskog sistema. (Vidi: Darel L. Bok; *Acts: Baker Exegetical Commentary on the New Testament*, str. 673.674) Sve ove pojedinosti je izneo u nadi da će objaviti Jevanđelje. Iako je njegovo svedočanstvo podstaklo još veće nasilje, koje je dostiglo vrhunac pokušajem da mu se oduzme život, Gospod je u tekstu Dela 23,11. pohvalio Pavlovo svedočenje u Njegovo ime.

Razmislite o ovome:

1. Na koje načine možemo graditi mostove sa različitim grupama ljudi da bismo širili Jevanđelje?
2. Kako Bog koristi nevolje da osnaži naše poverenje u Njega?

3. KORAK – PRIMENITE

Samo za učitelje: Važno je da pomognete svom razredu da shvati da nevolje koje nastaju zbog poštovanja evanđeoskog poziva nisu poput drugih nevolja u životu?

Za primenu:

1. Kakva je razlika između nevolja sa kojima se suočavamo zbog Jevanđelja i ostalih nevolja?
2. Kako možemo znati šta treba da kažemo i učinimo u korist Jevanđelja?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Samo za učitelje: Pomozite svom razredu da se sete različitih grupa ljudi i kako mogu da izgrade mostove između sebe i njih u cilju širenja Jevanđelja.

Aktivnosti:

1. Razmišljajte o različitim grupama ljudi koje susrećete u toku sedmice. Sastavite listu tih grupa.
2. Setite se nekih posebnih načina na koje možete da se povežete sa njima radi Jevanđelja.

12. BIBLIJSKA DOKTRINA "UTAMNIČENJE U ČESARIJI"

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Dela 26,29.

UČENICI ĆE:

Saznati: Shvatiće da će ponekad prilikom objavljivanja Jevanđelja morati da se brane.

Osetiti: Osetiće odgovornost da šire Jevanđelje na način koji ima najviše smisla.

Činiti: Širiće Jevanđelje u različitim okvirima, koristeći logičnu odbranu i svedočanstvo.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

Saznati: Hrišćani su ponekad pozvani da se brane

A. Da li se češće nađete u prilici da se izvinjavate zbog svoje vere ili da je branite? Obrazložite svoj odgovor.

B. Da li trenutna kultura širenja Jevanđelja ljubavlju dozvoljava da branimo svoju veru? Zašto da ili zašto ne?

C. U kom kontekstu je prikladno da branimo svoju veru?

Osetiti: Odgovornost da širimo Jevanđelje

A. Na koje različite načine možemo da širimo Jevanđelje?

B. Koji različiti okviri zahtevaju odgovarajuće različite načine objavljivanja?

C. Kako znamo koji način širenja Jevanđelja je najbolji u datoj prilici?

Činiti: Širiti Jevanđelje logičnim načinom razmišljanja i svedočanstvom

A. Kako deljenje svog iskustva pomaže u odbrani Jevanđelja?

B. Na koje načine možemo upotrebiti logiku da pomognemo ljudima da shvate Jevanđelje?

C. Da li je moguće da branimo sebe dok branimo Jevanđelje? Obrazložite svoj odgovor.

Zaključak: U tekstu od 24. do 26. poglavlja Dela apostolskih, Pavle tri puta pred tri različite grupe ljudi brani sebe i svoju veru. Iz ovih događaja saznajemo kako izgleda kada ustanemo u svoju odbranu i onoga u šta verujemo.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Dela 26,29.

Ključno načelo duhovnog rasta: Biti u stanju zauzeti se za sebe u odbrani Jevanđelja ponekad je neophodno i mora biti pažljivo učinjeno.

Samo za učitelje: Pomozite članovima razreda da prepoznaju tekuća etička ili politička pitanja važna za njihove trenutne prilike u kojem god delu sveta da žive. Ukoliko neka od kasnije spomenutih pitanja možda ne odgovaraju prilikama u kojima se nalazi vaš razred, zamenite ih, ako je potrebno, drugim relevantnim pitanjima.

Uvodni razgovor: U današnjem svetu, „odbranu vere“ često posmatramo kao zauzimanje za određene političke stavove ili moralna pitanja. Kažemo sledeće: „Da li ste protivnici abortusa?“ „Da li želite da se molitva uvede u škole?“ „Zar ne treba naučni nastavni programi da uključuju i inteligentni dizajn?“ Sva ova pitanja je vredno postaviti i vredno je aktivno se zanimati za njih. Međutim, često se čini da se odbrana hrišćanske vere pretvorila u zastupanje ovakvih različitih stavova. Pouka za ovu sedmicu pomaže nam da se prisetimo šta stvarno znači braniti veru. Pavle je u zatočeništvu, i kada dobije priliku da govori, njegov cilj nije da prozove moralnu nedoslednost onih koji su na položaju (kojih ima mnogo). Umesto toga, njegov cilj je da prikaže Isusa na takav način da oni koji ga slušaju mogu postati hrišćani kao i on, ali bez okova.

Za razgovor:

1. Kakve etičke/političke stavove bi hrišćani „trebalo“ da brane u vašoj zemlji?
2. Po čemu su ti stavovi slični Jevanđelju i po čemu se razlikuju?

2. KORAK – ISTRAŽITE

Samo za učitelje: Reč koja označava odbranu u grčkom jeziku glasi *apologia*. Pavle u ova tri poglavlja izlaže tri različite odbrane (*apologias*). Pomozite razredu da zapazi razlike u iznošenju odbrana i da se zapita zašto Pavle koristi ove različite taktike.

BIBLIJSKI KOMENTAR

Dok se Pavle nalazio u zatočeništvu u Ćesariji, tri puta je bio pozvan da se brani od optužbi jevrejskih starešina. Svaki put je branio sebe, ali je na svaki mogući način branio i Jevanđelje. Prvo je bio izveden pred Filiksa, onda pred Fista. Fist je zatim pozvao Pavla da izađe pred Agripu i njegovu sestru Vernikiju.

I Pavle pred Filiksom

(Podsetite se u razredu sledećeg teksta: Dela 24,10-21)

Pavle je iz tamnice u Jerusalimu bio doveden u Irodov dvor u Ćesariji. Pet dana nakon njegovog dolaska, jevrejske starešine došle su zajedno sa pravnim zastupnikom da iznesu optužbe protiv Pavla. Optužbe su generalno okarakterisale Pavla kao onoga koji stvara nevolje i unosi nemir. Govor je održan u stilu pravne retorike sa namerom da ozbiljnost optužbi protiv Pavla ostavi snažan utisak na Filiksa. Saslušavši optužbe, Filiks daje Pavlu odobrenje da govori u svoju odbranu. Pavle na svaki izazov odgovara neposrednom odbranom. (Vidi: Darel L. Bok, *Acts: Baker Exegetical Commentary on the New Testament* [Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2007], str. 692)

Pavle u svojoj odbrani tvrdi da on nije izazivao nevolje u Jerusalimu, već da je završavao verski obred čišćenja. Možda su pojedini Jevreji u Aziji mogli izneti prave optužbe protiv njega, ali oni nisu bili prisutni, a trenutni predstavnici nisu imali nikakve dokaze vezane za to. Pavle je jedan od prvih apologeta, branilaca, hrišćanske vere. Hrišćanske branitelje vere u drugom veku takođe nazivaju apologetama. Ljudi poput Džastina Martira i Tertulijana pišu pisma članovima rimske vlasti, braneći hrišćane kao uzorne građane koji ne ugrožavaju rimsku vlast i, prema tome, ne treba da budu progonjeni. Pavle nastoji da pokaže da on nije građanin koji stvara nevolje, i da su optužbe od strane Jevreja vezane za verska, a ne državna pitanja.

Za razgovor:

1. Na koje načine mi danas možemo izneti svoju „apologetiku“, odbranu, u vezi sa hrišćanima kao uzornim građanima?
2. Da li se hrišćani ponašaju na način kojim opravdavaju ovu odbranu? Zašto da ili zašto ne?

II Pavle pred Fistom

(Podsetite se u razredu sledećeg teksta: Dela 25,8-12)

Filiks vraća Pavla u tamnicu, ali ga u naredne dve godine izvodi još nekoliko puta na razgovor, nadajući se da će pokušati da ga podmiti. Da bi zadržao naklonost jevrejskih vođa, Filiks ostavlja

Pavla u zatvoru nakon što napušta svoj položaj. Fist postaje novi sudija, i pre nego što dolazi u Ćesariju, posećuje jevrejske starešine u Jerusalimu. Kada su mu izneli svoju zabrinutost vezanu za Pavla, Fist ovo pitanje posmatra kao moguću političku priliku da zadobije naklonost Jevreja. On postupa u skladu sa rimskim zakonom i poziva jevrejske vođe da izlože svoj slučaj u Ćesariji da bi Pavle mogao da se suoči sa svojim optužiteljima. (Vidi: Darel L. Bok, *Acts: Baker Exegetical Commentary on the New Testament*, str. 700) Primenbe su prilikom ovog susreta bile sažetije, ali protkane istim osećanjima. Pošto su Jevreji izneli iste optužbe, Pavle se ponovo morao braniti. Fist, još uvek nastojeći da pridobije političku naklonost Jevreja, predlaže da Pavle ode na suđenje u Jerusalim. Znajući da će tamo biti ubijen, Pavle odbija i upućuje molbu višem rimskom sudu da bude izveden pred cezara. Pavle ponovo tvrdi da je nevin, što je prema Fistovom mišljenju istina; tako da odlučuje da Pavla pošalje u Rim.

Razmislite o ovome:

1. Šta mislite zašto Pavle sada upućuje molbu cezaru?
2. Šta mislite kako je anđeoska poruka na kraju 23. poglavlja Dela apostolskih povezana sa Pavlovom željom da ode u Rim?

III Pavle pred Fistom i Agripom

(Podsetite se u razredu sledećeg teksta: Dela 26)

Fist zna da je Pavle nevin, što sastavljanje pisma koje Fist mora da pošalje u Rim zajedno sa Pavlom čini složenim. Pošto Fist ne zna šta da napiše u pismu, traži Agripin savet. Pavle je doveden pred Agripu i Vernikiju, Agripinu sestru. Oni su unuci Iroda Velikog, a pojedini skolari smatraju da su bili u rodoskrvnom odnosu. (Vidi: Darel L. Bok, *Acts: Baker Exegetical Commentary on the New Testament*, str. 709.710) Pavle je mogao, kada je dobio priliku da se brani, da ukaže na pogreške u vladarevom životu, kao što je Jovan Krstitelj učinio u Irodijadinom slučaju. Međutim, to nije njegov cilj. Pavle je uzbuđen zbog prilike da može da objavi Jevanđelje Agripi, jer je znao da veruje u starozavetne proroke. To je Pavlova najduža odbrana u Ćesariji; još jednom je objavio svoje svedočanstvo kao i u Jerusalimu. Fist prekida Pavla naglašavajući da mu se pomutio razum od silnog obrazovanja. Pavle je nastavio dalje, braneći i sebe i svoju veru. On povezuje hrišćanstvo sa njegovim jevrejskim korenima i nadom u vaskrsenje, prikazanoj u Isusu. Pavle koristi reči „mi“ i „naš“ da bi povezo Agripu sa istinom, a zatim završava svoju odbranu pozivom upućenom Agripi da prihvati Isusa kao ispunjenje starozavetnog proročanstva. Zanimljivo je da Pavle u ovom kontekstu ne naziva Isusa „Gospodom“, već Ga jednostavno opisuje kao Vaskrslog i prema tome središtem potpune izrailjske nade. (Vidi: Darel L. Bok, *Acts: Baker Exegetical Commentary on the New Testament*, str. 714)

Razmislite o ovome:

1. Kako je Agripa odgovorio na Pavlov poziv da veruje?
2. Kako Fist odgovara na Pavlovo svedočanstvo i njegova gledišta?
3. Zašto Pavle odlučuje da svoje svedočanstvo uvrsti u odbranu pred Agripom?

3. KORAK – PRIMENITE

Samo za učitelje: Da biste primenili pouke iz ove lekcije, bilo bi korisno da pomognete članovima svog razreda da svoja lična svedočanstva prepoznaju kao odbranu hrišćanske vere. Takođe je važno da im pomognete da uvide trenutne okvire u kojima će možda biti potrebno da brane svoju veru u cilju objavljivanja Jevanđelja.

Za primenu:

1. Na koje različite načine možemo braniti svoju veru?
2. Sa kakvim optužbama u vezi sa svojom verom se danas suočavamo? Po čemu su one slične i po čemu se razlikuju od prilika u kojima se Pavle nalazio?
3. Kako možemo koristiti svoja svedočanstva kao odbranu svoje vere?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Samo za učitelje: Koristeći Pavlovo svedočanstvo pred Irodom kao primer, pomozite članovima razreda da sastave i oblikuju svoja svedočanstva u cilju širenja Jevanđelja. Bilo bi dobro da to lično unapred učinite, da biste učenicima mogli dati primer. Držite se koraka koje je Pavle imao na umu: 1) Kakav je bio tvoj život pre nego što si ga predao Hristu? 2) Kako si sreo Hrista? 3) Na koji način se tvoj život promenio kada si prihvatio Hrista?

Aktivnosti:

1. Podelite razred u parove i neka svako ispriča svoje iskustvo svom paru.
2. Pomozite jedno drugom da oblikujete svoja iskustva na takav način da vam ona u potpunosti omoguće da širite Jevanđelje i da pozovete nekoga da ga prihvati.
3. Kako ćete možda morati prilagoditi svoje svedočanstvo u različitim prilikama?
4. Kako možete braniti hrišćanstvo ovim svedočanstvom?
5. Ima li unutar vašeg svedočanstva prostora za logično obrazloženje kojim biste ga osnažili?

13. BIBLIJSKA DOKTRINA "PUTOVANJE U RIM"

SAŽETI PREGLED POUKE

Ključni tekst: Dela 27,24.

UČENICI ĆE:

Saznati: Shvatiće da okolnosti, opasnosti i iskušenja ne mogu zaustaviti širenje Jevanđelja. Samo zatvoreno srce to može učiniti.

Osetiti: Smoći će hrabrosti da prihvate poziv upućen svakom verniku da šire Jevanđelje.

Činiti: Otvoriće svoje srce za Jevanđelje i prepoznati mesta na kojima mogu da ga objavljuju.

SMERNICE ZA PROUČAVANJE

Saznati: Okolnosti ne mogu zaustaviti širenje Jevanđelja

A. Kroz kakve različite okolnosti je Pavle prošao, koje su mogle da ga odvrte od širenja Jevanđelja?

B. Šta može da spreči širenje Jevanđelja u životu pojedinca?

Osetiti: Smoći hrabrosti za objavljivanje Jevanđelja

A. Kada ste bili previše opterećeni životnim prilikama da biste širili svoju veru u Boga? Pričajte malo o tom iskustvu.

B. Kako ova osećanja ograničavaju Jevanđelje?

C. Kako možete steći hrabrost iz Pavlovog iskustva?

Činiti: Biti otvoren prema Jevanđelju u svom životu i životu drugih

A. Zašto je za vernike važno da budu otvoreni za Jevanđelje da bi ono napredovalo?

B. Kako vernik može da uoči da je nečiji život otvoren za objavljivanje Jevanđelja?

Zaključak: Dela apostolska završavaju se izveštajem o Pavlovom putovanju u Rim. Na tom putu susreće se sa mnogim poteškoćama: stavljen je u okove, doživeo je brodolom, jevrejske vođe su ga odbacile u Jerusalimu. Pavle u svim ovim nevoljama ne odustaje od širenja Jevanđelja. Poruka je jedino zaustavljena u životu pojedinaca koji su je odbacili.

PROGRAM PROUČAVANJA

1. KORAK – MOTIVIŠITE

Naglasite tekst: Dela 27,24.

Ključno načelo duhovnog rasta: Nikada nemojte prestati da širite svoju veru, čak i kad vas okolnosti i odbacivanje obeshrabre. Postarajte se da uvek budete otvoreni za Jevanđelje u svom životu i da pronalazite načina da ga objavljujete drugima.

Samo za učitelje: U toku proučavanja ove lekcije, članovi vašeg razreda imaće priliku da ispitaju moguće prepreke u širenju Jevanđelja u svom životu. Važno je uvideti da jedinu prepreku predstavlja pitanje koliko smo spremni da objavljujemo Jevanđelje i koliko su drugi ljudi spremni da ga čuju. Ako smo spremni da širimo Jevanđelje, uvek će biti ljudi koji će slušati, a životne okolnosti ne mogu zaustaviti njegovo širenje.

Uvodni razgovor: Ono što danas u najvećoj meri ograničava Jevanđelje jeste pitanje koliko su ljudi otvoreni prema evanđeoskoj poruci. Ovaj ograničavajući činilac važi i za vernika koji bi mogao da objavljuje poruku i za slušaoca koji bi mogao da je primi. Jedna od prepreka sa kojom se Kori kao pastor suočavao prilikom propovedanja Jevanđelja bila je njegova nedostojnost. Ponekad bi, dok se u svojoj kancelariji priprema za propoved, zatekao sebe kako razmišlja: *Kakvo pravo imam da objavljujem Radosnu vest? Moj život je daleko od savršenog.* Međutim, Kori je ovu svoju brigu predavao Bogu u molitvi i stalno iznova pronalazio isti odgovor: *Tvoja nedostojnost ne čini Jevanđelje nedostojnim slušanja.* Zamislite da je Pavle podlegao obeshrabrenju zbog optužbi Jevreja koji nisu verovali ili zbog nevolja sa kojima se suočavao. Njegovo svedočenje moglo je biti ućutkano, ali on je istrajao u objavljivanju Jevanđelja. Iako je Jevanđelje bilo zaustavljeno na vratima srca onih koji su ga odbacili, Pavle je nastavio da širi Jevanđelje onima koji su bili spremni da ga prime.

Za razgovor:

1. Šta vas je zaustavilo u širenju vaše vere u prošlosti?
2. Da li ste se ikada osećali nedostojnima da objavljujete Jevanđelje? Zašto da ili zašto ne?

2. KORAK – ISTRAŽITE

Samo za učitelje: Dok vodite proučavanje o Pavlovom putovanju u Rim, pomozite razredu da razmotri različite prepreke sa kojima se i oni mogu susresti prilikom širenja Jevanđelja.

BIBLIJSKI KOMENTAR

U ovoj poslednjoj lekciji osvrnućemo se na Pavlovo teško putovanje u Rim i reakciju jevrejskih starešina u tom gradu. Lekcija će se baviti različitim preprekama sa kojima se Pavle suočio i načinima kako je istrajao.

I Poteškoće na Pavlovom putovanju

(Podsetite se u razredu sledećeg teksta: Dela 27,1-28,16)

Pavle je dve godine bio zatočen u Ćesariji. I Filiks i Fist smatrali su da Pavle nije kriv ni za kakav civilni prestup, ali da bi izbegao krvničke namere verskih vođa u Jerusalimu, Pavle želi da se obrati cezaru. Konačno je došlo vreme da Pavle započne putovanje, teško putovanje morem dugo nekoliko stotina kilometara. Njega su još više otežavali surovi vremenski uslovi i sve bliža zima. Putovanje od Aleksandrije do Rima moglo je trajati najmanje deset dana, a uz nepovoljne uslove, moglo se produžiti na 45 dana. Budući da su mornari znali da treba da izbegavaju plovidbu od novembra do sredine marta, spori napredak Pavla i njegovih 275 saputnika značio je da će morati da prekinu putovanje preko zime. (Vidi: Darel L. Bok, *Acts: Baker Exegetical Commentary on the New Testament*, str. 733)

Luka u koju su pristali nije predstavljala najbolje rešenje. Najverovatnije je delimično bila otvorena prema moru tako da brod nije bio bezbedan u luci. (Vidi: Darel L. Bok, *Acts: Baker Exegetical Commentary on the New Testament*, str. 733) Uprkos Pavlovim upozorenjima, kapetan i rimski centurion odlučuju da pođu do sledeće luke. Ovaj plan ne uspeva jer brod nošen vetrom skreće sa svog pravca, a posada da bi preživela primorana je da izbaci tovar i brodsku opremu. Zbog neuspelog pokušaja da se domognu sledeće luke, doživljavaju brodolom kod ostrva Malta. Nakon provedene zime sa ljubaznim meštanima ostrva, posada uspeva da dođe do luke drugim brodom. Do Rima ostalo im je još oko 800 kilometara. (Vidi: Darel L. Bok, *Acts: Baker Exegetical Commentary on the New Testament*, str. 745)

Za razgovor:

1. Sa kakvim opasnostima na putovanjima ste se suočavali u svom životu?
2. Zašto je razlog širenja Jevanđelja dovoljno značajan da biste istrajali u tome?
3. Da li ste ikada pošli na teško putovanje radi Jevanđelja?

II Pavlovi naponi da osvoji srca ljudi na putovanju

(Podsetite se u razredu sledećih tekstova: Dela 27,9-11.21-26.33-36; Dela 28,3-6.7-10)

Prilike u toku putovanja bile su veoma teške. Međutim, Pavle se usred oluje i brodoloma suočio sa drugim poteškoćama. On je radi Jevanđelja morao da stekne poverenje svojih saputnika. Kada je trebalo doneti odluku da li da brod preko zime ostane u ne tako sigurnoj luci ili da nastavi dalje, Pavle savetuje kapetanu da ne nastavlja putovanje jer to neće izaći na dobro. Međutim, kapetan nije voljan da ga posluša. Kada se gube usred oluje, cela posada je spremnija da sasluša Pavla jer ih podseća da ih je opomenuo da uopšte ne kreću na dalji put.

Pavle tada preuzima ulogu duhovnog savetnika na brodu, govoreći im da mu se anđeo javio i rekao da će brod biti izgubljen, ali da nijedna duša neće poginuti. (Vidi: Darel L. Bok, *Acts: Baker Exegetical Commentary on the New Testament*, str. 738) Pavle osvaja kapetanovo poverenje u toj meri da kapetan zaustavlja zaveru vojnika da ubiju sve zatvorenike da ne bi pobjegli. Posle brodoloma, tamošnji stanovnici pomažu im da zapale vatru. Pavle baca drva u vatru i zadobija ujed zmije. Meštani su uvereni da je Pavle ubica i da će uskoro umreti. Međutim, pošto se to ne događa, oni zaključuju da je Pavle sigurno bog. Pavle zatim leči oca poglavara ostrva i mnoge druge u selu. Meštani su toliko zahvalni da im daju sve što je potrebno da bi mogli da nastave put u Rim.

Razmislite o ovome:

1. Šta nas sprečava da verujemo jedno drugom?
2. Pretpostavimo da neko nema poverenja u osobu koja propoveda Jevanđelje. Kakav uticaj to nepoverenje vrši na osobu dok sluša Jevanđelje i na prihvatanje Radosne vesti?
3. Šta je lakše prebroditi kada je reč o širenju Jevanđelja: fizičke okolnosti ili pitanje poverenja? Objasnite.

III Pavle se sreće sa jevrejskim starešinama u Rimu

(Podsetite se u razredu sledećeg teksta: Dela 28,17-31)

Kada konačno stiže u Rim, Pavle je i dalje u okovima. Najverovatnije je okovima bio vezan za rimskog čuvara, ali očigledno u kućnom zatvoru. (Vidi: Darel L. Bok, *Acts: Baker Exegetical Commentary on the New Testament*, str. 757) Narodu je dozvoljeno da dođe i poseti Pavla, pa i jevrejske vođe prihvataju poziv. Pavle im govori o Jevanđelju. Objasnjavajući im da nije prekršio njihove običaje, već da se drži iste nade kao i Izrailj (vaskrsenja mrtvih), Pavle predstavlja Isusa Hrista kao dugo očekivanog Mesiju. Pojedine starešine su uverene u to, druge nisu. Odlaze od Pavla, raspravljajući se među sobom, a Pavle navodi reči iz Knjige proroka Isaije 6,9.10, upozoravajući ih na okorelost njihovog srca. (Vidi: Darel L. Bok, *Acts: Baker Exegetical Commentary on the New Testament*, str. 754.755) On tada izjavljuje da se Jevanđelje Isusa Hrista ne može zaustaviti. Čak i ako ga Jevreji odbace, poruka će biti odneta neznabošcima. Pavle je stigao u Rim i svedočiće najvišim zvaničnicima u zemlji.

Razmislite o ovome:

1. Zašto se Jevanđelje zaista ne može zaustaviti? Da li odbacivanje Jevanđelja zaustavlja njegov napredak? Objasnite.
2. Da je Pavle ubijen posle svedočenja u Rimu, da li bi to značilo da je njegovo svedočanstvo zaustavljeno? Zašto da ili zašto ne?

3. Kakve uspehe je prema Delima apostolskim postigla Rana crkva u objavljivanju Jevanđelja?

3. KORAK – PRIMENITE

Samo za učitelje: Jedina prepreka koja zapravo može da zaustavi Jevanđelje jeste odbijanje pojedinca da ga prihvati. Važno je da razmotrimo prepreke koje se nalaze u srcu i onoga koji objavljuje Jevanđelje i onoga ko ga prima.

Za primenu:

1. Sa kakvim preprekama se Jevanđelje suočilo u vašem srcu i umu?
2. Kako nam razumevanje ovih „problema u srcu“ pomaže u širenju Jevanđelja drugima?
3. Kakve prepreke ste, kada je reč o okolnostima, videli da Jevanđelje može da prebrodi?

4. KORAK – BUDITE KREATIVNI

Samo za učitelje: Izvršite što veći broj navedenih aktivnosti koliko vam vreme, prostor i sredstva dozvoljavaju.

Aktivnosti:

1. Neka vaš razred prikaže izveštaj o Pavlovom putovanju u Rim u okviru priče za decu u vašoj crkvi.
2. Postavite različite prepreke koje predstavljaju Pavlove borbe.
3. Naslikajte na čaršavu veliku sliku brodoloma.
4. Šta su vam ove aktivnosti pomogle da još uočite u Pavlovom putovanju? Kako vas ove aktivnosti ohrabruju da nikad ne dozvolite da vas bilo kakva prepreka odvraća od širenja vere?